

100
HƏDİS

HƏDİSLƏRİ
TOPLAYAN:

Ümid
Münib

100
HƏDİS

Peyğəmbər (s) və Əhli-beyt (ə)
haqqında seçilmiş hədislər

HƏDİSLƏRİ TOPLAYAN:
Ümid Münib

Əbu Bəsirdən rəvayət olunur: "İmam Baqir (ə) ilə birlikdə məscidə daxil oldum. İnsanlar içəri girib-çıxırdılar. İmam mənə buyurdu: 'İnsanlardan soruş, görəsən mənə görürlərimi?' Qarşılaşdığım hər kəsdən: 'Əbu Cəfəri (İmam Baqiri) gördünmü?' – deyə soruşdum. Hər kəs İmamın elə orada dayandığı halda: 'Xeyr, görmədim' – deyə cavab verdi.

Nəhayət, gözləri görməyən Əbu Harun içəri daxil oldu. İmam (ə) buyurdu: 'Ondan soruş.' Mən soruşdum: 'Əbu Cəfəri gördünmü?' O, 'Məgər o, orada dayanan deyilmi?' – deyə cavab verdi. Dedim: 'Bunu necə bildin?' Dedi: 'Necə bilməyim? O, parlayan bir nurdur!'

Daha sonra eşitdim ki, İmam (ə) İfriqiyyə (Şimali Afrika) əhlindən olan bir kişidən: 'Raşidin halı necədir?' – deyə soruşdu. O kişi dedi: 'Onu sağ-salamat qoyub gəlmişəm, sizə salam göndərib.' İmam (Allah ona rəhmət etsin) buyurdu: 'O, vəfat edib.' Kişi dedi: 'Bəli (doğrudur, vəfat edib).' İmam soruşdu: 'Nə vaxt?' Kişi dedi: 'Siz çıxdıqdan iki gün sonra.' İmam buyurdu: 'Allaha and olsun ki, o, nə xəstələnmişdi, nə də bir dərdi vardı.' İmam (ə) buyurdu: 'Məgər ölən hər kəs yalnız xəstəlik və ya dərd səbəbindənmi ölür?'

Mən soruşdum: 'Bu kişi (Raşid) kim idi?' Buyurdu: 'Bizim dostumuz, bizə bağlı olan və bizi sevən bir kişi idi.'

Sonra İmam (ə) buyurdu: 'Siz eləmi düşünürsünüz ki, bizim sizə baxan gözlərimiz və eşidən qulaqlarımız yoxdur? Nə pis düşünürsünüz! Allaha and olsun ki, sizin əməllərinizdən heç bir şey bizə gizli deyil. O halda, bizimlə (hüzurumuzda) olun, özünüzü xeyir işlərə adət etdirin və onun əhlindən olun ki, (xeyir əhli kimi) tanınasınız. Çünki mən övladlarıma və şüələrimə bununla əmr edirəm.'

(Biharul-ənvar, cild 46, səhifə 443, 444)

İmam Sadiq (ə) babası İmam Hüseynin (ə) ziyarətnaməsində buyurur:

"...Şəhadət verirəm ki, sənin (tökülən) qanın Cənnətdə (əbədi məqamda) yer tutdu, Ərşin kölgələri onun (ağırlığından və əzəmətindən) titrədi. Bütün məxluqat ona ağladı; yeddi səma, yeddi yer, onların içində və arasında olanlar, Rəbbimizin yaratdıqlarından Cənnət və Cəhənnəmdə olanlar, görünən və görünməyən nə varsa, hamısı ona ağladı..."

(Mən la yəhzuruhul-fəqih, cild 2, səhifə 594)

Məhəmməd ibn Müslimdən rəvayət olunur: İmam Sadiqin (ə) belə buyurduğunu eşitdim:

"Həqiqətən, Hüseyin ibn Əli (ə) Rəbbinin hüzurundadır; o, öz düşərgəsinə və onunla birlikdə şəhid olanların düşərgəsinə baxır. O, öz zəvvarlarına da baxır və onları, onların adlarını, atalarının adlarını, onların dərəcələrini və Rəbbi yanındakı məqamlarını, sizin öz övladlarınızı tanıdığınızdan daha yaxşı tanıyır.

O, özünə ağlayan hər kəsi görür və onun üçün bağışlanma diləyir. O, öz atalarından (ə) də (o zəvvar üçün) bağışlanma diləmələrini istəyir və buyurur: 'Əgər məni ziyarət edən kəs Allahın onun üçün hazırladığı mükafatı bilsəydi, onun sevinci (kədərlənməkdən və) şivən qoparmaqdan daha çox olardı.' Həqiqətən, (Hüseyni) ziyarət edən şəxs elə bir halda qayıdır ki, üzərində heç bir günah qalmır."

(Biharul-ənvar, cild 44, səhifə 281)

İmam Rza (ə.s) bir hədisdə buyurur: "Hüseyn (ə.s) kimi birinə ağlayanlar gərək ağlasınlar. Çünki ona ağlamaq böyük günahları məhv edir." Sonra İmam (ə.s) əlavə etdi: "Atam (İmam Kazım ə.s) Məhərrəm ayı daxil olduqda artıq gülən halda görünməzdi və on gün tamam olana qədər kədər ona hakim olardı. Onuncu gün gəldikdə isə, həmin gün onun müsibət, qəm və ağlama günü olardı və deyərdi: 'Bu, Hüseynin (ə.s) qətlə yetirildiyi gündür'."

(Vəsailüş-şiə, cild 14, səhifə 504)

İsmayıl ibn Səhldən, o da öz dostlarından birindən rəvayət edir: "İmam Rzanın (ə) hüzurunda idim. Əli ibn Əbu Həmzə, İbn əs-Sərrac və İbn əl-Mükari onun yanına daxil oldular.

Onlar İmam Rza (ə) ilə onun imaməti haqqında söhbət etdikdən sonra Əli ibn Əbu Həmzə dedi: 'Biz sənin atalarından (ə) rəvayət etmişik ki, imamın işini ondan başqa bir imam öhdəsinə almaz.'

İmam Əbul-Həsən (ə) ona buyurdu: 'Mənə xəbər ver, Hüseyin ibn Əli (ə) imam idi, yoxsa imam deyildi?'

O dedi: 'İmam idi.'

İmam buyurdu: 'Bəs onun işini (dəfnini) kim öhdəsinə aldı?'

Dedi: 'Əli ibn Hüseyin (İmam Səccad ə.s).'

İmam buyurdu: 'Bəs Əli ibn Hüseyin (ə) harada idi? O, Übeydullah ibn Ziyadın əlində həbsdə idi.'

O dedi: 'O, (həbsdən) çıxdı və onlar bilmədən atasının işlərini öhdəsinə aldı, sonra (yenidən həbsə) qayıtdı.'

İmam Əbul-Həsən (ə) ona buyurdu: 'Əli ibn Hüseyin (ə) Kərbəlaya gəlib atasının işlərini öhdəsinə almaq imkanı verən qüdrət, bu işin sahibinə (İmam Zaman ə.f) də Bağdada gəlib atasının (İmam Həsən Əsgərinin ə.s) işlərini öhdəsinə almaq imkanı verir.'"

(Biharul-ənvar, cild 45, səhifə 169)

Cabirdən, o da Əbu Cəfərdən (İmam Baqir ə.s) rəvayət olunur: "Zeyd ibn Ruqad və Həkim ibn Tüfeyl ət-Tai Abbas ibn Əlini (ə) qətlə yetirdilər. Qətlə yetirilən bu dörd qardaşın anası olan Ümmül-Bənin Bəqi qəbiristanlığına gedər və oğullarına ən kədərli, ən ürəkyandıran şəkildə matəm tutardı. İnsanlar onun başına toplaşar və onu dinləyərdilər. Mərvan da (həmin dövrün hakimi) dinləməyə gələnlərin arasında olardı; o, durmadan Ümmül-Bəninin naləsini eşidir və ağlayırdı."

(Biharul-ənvar, cild 45, səhifə 40)

Əla, o da Məhəmməddən, o da Əbu Cəfərdən (İmam Baqir ə.s) rəvayət edir ki, buyurdu: İmam Səccad (ə) deyərdi:

"Hansı bir möminin gözündən Hüseyin ibn Əlinin (ə) qətlində bir damla yaş axıb yanağına tökülərsə, Allah-taala onu Cənnətdə uzun zaman qalacağı otaqlarla mükafatlandırır.

Hansı bir möminin gözündən, dünyada düşmənimizin bizə vurduğu əziyyətə görə yaş axıb yanağına tökülərsə, Allah onu Cənnətdə həqiqi bir məqamda yerləşdirər.

Və hansı bir möminə bizə görə bir əziyyət toxunsa və o əziyyətin ağrısından gözlərindən yaş axıb yanaqlarına tökülərsə, Allah onun üzündən (dünyəvi və üxrəvi) əziyyəti uzaqlaşdırar və onu Qiyamət günü Öz qəzəbindən və Cəhənnəm odundan amanda saxlayar."

(Biharul-ənvar, cild 44, səhifə 281)

İmam Sadiq (ə) buyurur: Rəsulullah (s.ə.v.v) buyurdu: "Qiyamət günü olduğu zaman Fatimə (ə) üçün nurdan bir qübbə qurulacaq. Hüseyin (ə) başı əlində olduğu halda gələcək. Fatimə (ə) onu gördükdə elə bir fəryad qoparacaq ki, məhşər yerində olan heç bir yaxın mələk, heç bir göndərilmiş peyğəmbər və heç bir mömin bəndə qalmayacaq ki, onun (bu fəryadı) üçün ağlasın.

Allah-taala onun qarşısında ən gözəl surətdə bir şəxsi təcəlli etdirəcək (göstərəcək). O, başsız halda qatilləri ilə mübahisə edəcək. Allah onun qatillərini, ona qarşı döyüş hazırlığı görənləri və öldürülməsində iştirak edənləri bir yerə toplayacaq. Onları öldürəcək, ta ki hamısının sonuna çatsın. Sonra onlar yenidən dirildiləcək, Əmirəlmöminin (ə) onları öldürəcək. Sonra yenidən dirildiləcək, Həsən (ə) onları öldürəcək. Sonra yenidən dirildiləcək, Hüseyin (ə) onları öldürəcək. Sonra yenidən dirildiləcəklər və bizim nəslimizdən olan elə bir kəs qalmayacaq ki, onları bir dəfə öldürməsin. O zaman Allah (ürəklərdəki) qəzəbi aradan qaldıracaq və kədər (tamamilə) unudulacaq."

Daha sonra İmam Sadiq (ə) buyurdu: "Allah bizim şiələrimizə rəhm etsin. Allaha and olsun ki, şiələrimiz məhz möminlərdir. Allaha and olsun ki, onlar uzun sürən kədər və həsrətlə bu müsibətdə bizə şərik olublar."

(əl-Lümətül-beyza, səhifə 893)

Əbu Səid əl-Xudridən rəvayət olunur: Rəsulullah (s.ə.v.v) buyurdu: "Göylərə meraca aparıldığım gecə Cəbrail əlimdən tutub məni Cənnətə daxil etdi və Cənnət xalçalarından birinin üzərinə əyləşdirdi. Sonra mənə bir heyva verdi. Heyva iki yerə bölündü və içindən elə bir huri çıxdı ki, onun kirpikləri qartalın qanadları kimi (uzun və gözəl) idi. O dedi: 'Salam olsun sənə, ey Əhməd! Salam olsun sənə, ey Allahın Rəsulu! Salam olsun sənə, ey Muhəmməd!'

Dedim: 'Allah sənə rəhmət etsin, sən kimsən?'

Dedi: 'Mən (Allahdan) razı olan və (Allahın) razı qaldığıyam. Cəbbar (Allah) məni üç növ maddədən yaratdı: aşağı hissəmi müşkdən, yuxarı hissəmi kafurdan, orta hissəmi isə ənbərdən. Sonra məni həyat suyu (abi-həyat) ilə yoğurdu. Cəlil (Allah) 'ol' dedi, mən də oldum. Mən sənin əmin oğlu, vəsin və vəzirin Əli ibn Əbu Talib (ə) üçün yaradılmışam.'

(əl-Əmali (Səduq), səhifə 183)

Yəqub ibn Yeziddən rəvayət olunur: Əbu Abdullahdan (İmam Sadiq ə.s) Allah-taalanın "De: Mən sizə yalnız bir şey barədə öyüd-nəsihət verirəm: Allah üçün iki-iki və tək-tək durun" ayəsi haqqında soruşdum. İmam (ə.s) buyurdu: "Bu (öyüd), Vilayət (rəhbərlik) haqqındadır."

Dedim: "Bu necə olur?" İmam (ə.s) buyurdu: "Peyğəmbər (s.ə.v.v) Əmirəlmöminini (ə.s) insanlar üçün (rəhbər kimi) təyin edib buyurduğu zaman: 'Mən kimin mövlasıyamsa, Əli də onun mövlasıdır', bir kişi buna etiraz edərək dedi: 'Həqiqətən, Muhəmməd hər gün yeni bir məsələyə dəvət edir. O, bu işə öz Əhli-Beytindən başlayıb ki, onları bizim boynumuza hakim etsin.'

Buna görə də Allah-taala Öz Peyğəmbərinə (s.ə.v.v) bir ayə nazil edərək buyurdu: 'De: Mən sizə yalnız bir şey barədə öyüd-nəsihət verirəm'. Yəni: Rəbbinizin sizə vacib etdiyi şeyi sizə çatdırdım."

Dedim: "Allah-taalanın 'Allah üçün iki-iki və tək-tək durun' kəlamının mənası nədir?" İmam (ə.s) buyurdu: "'İki-iki' dedikdə, Rəsulullahın (s.ə.v.v) və Əmirəlmöminin Əlinin (ə.s) itaəti nəzərdə tutulur. 'Tək-tək' dedikdə isə, onlardan sonra gələn onların nəslindən olan İmamların itaəti nəzərdə tutulur. Allaha and olsun, ey Yəqub! Bundan başqa bir məna nəzərdə tutulmayıb."

(Təfsirul-Burhan, cild 4, səhifə 526)

İsmayıl əl-Cəriridən rəvayət olunur: Əbu Abdullahdan (İmam Sadiq ə.s) Allah-taalanın "Həqiqətən, Allah ədaləti, ehsan etməyi və yaxınlara (haqlarını) verməyi əmr edir; pis işləri, çirkin əməlləri və azğınlığı (bağını) qadağan edir" (Nəhl, 90) ayəsi haqqında soruşdum.

İmam (ə.s) buyurdu: "Ey İsmayıl, sənə dediyim kimi oxu: 'Həqiqətən, Allah ədaləti, ehsan etməyi və yaxınlara haqlarını verməyi əmr edir və qadağan edir...!'"

Dedim: "Sənə fəda olum, biz bunu (sizin dediyiniz kimi) Zeydin qiraətində oxumuruq."

İmam (ə.s) buyurdu: "Amma biz onu belə oxuyuruq və Əlinin (ə.s) qiraətində də belədir."

Dedim: "Bəs 'ədalət' ilə nə nəzərdə tutulur?"

Buyurdu: "Allahdan başqa ilah olmadığına şəhadət vermək."

Dedim: "Bəs 'ehsan'?"

Buyurdu: "Muhəmmədin (s.ə.v.v) Allahın Rəsulu olduğuna şəhadət vermək."

Dedim: "Bəs 'yaxınlara haqlarını vermək' ilə nə nəzərdə tutulur?"

Buyurdu: "İmamdan sonra digər imama (vilayətin/haqqın) ötürülməsi (tapşırılmasıdır)."

Dedim: "Bəs 'pis işləri, çirkin əməlləri qadağan edir' (ayəsinin mənası nədir)?"

Buyurdu: "O (ayədəki mənfur olan), filankəsin vilayətidir."

(Biharul-ənvar, cild 24, səhifə 189)

İsa ibn Davuddan, o da Musa ibn Cəfərdən (İmam Kazım ə.s) rəvayət olunur: "Bir gün atamın (İmam Sadiq ə.s) yanında məsciddə idim. Bir kişi gəlib onun qarşısında dayandı və dedi: 'Ey Rəsulullahın oğlu! Allahın kitabında bir ayə mənim üçün çətinlik yaradıb; bu barədə Cabir ibn Yeziddən soruşdum, o da məni sənə yönəltdi.'

Atam buyurdu: 'O hansı ayədir?'

Kişi dedi: 'Allahın 'O kəslər ki, əgər onları yer üzündə hakim etsək...' (Həcc, 41) ayəsidir.'

Atam (ə.s) buyurdu: 'Bəli, bu ayə biz barədə nazil olmuşdur. Məsələ belədir ki, filankəs, filankəs və onlarla birlikdə olan bir dəstə (onların adlarını çəkdi) Peyğəmbərin (s.ə.v.v) yanına toplaşdılar və dedilər: 'Ya Rəsulullah! Səndən sonra bu iş (hakimiyyət) kimə qalacaq? Allaha and olsun ki, əgər o, sənin Əhli-Beytindən olan birinə keçsə, biz özümüzlə görə onlardan qorxuruq. Əgər başqasına keçsə, bəlkə onlar bizə (Əhli-Beytdən) daha yaxın və daha rəhmli olarlar.'

Peyğəmbər (s.ə.v.v) buna çox şiddətli qəzəbləndi və buyurdu: 'Allaha and olsun! Əgər Allaha və Onun Rəsuluna iman gətirsəydiniz, onlara (Əhli-Beytə) qarşı kin bəsləməzdiniz; çünki onlara qarşı kin bəsləmək, mənə qarşı kin bəsləməkdir, mənə qarşı kin bəsləmək isə Allaha qarşı küfrdür. Sonra siz mənim ölümümü arzulayırsınız? Allaha and olsun! Əgər Allah onları yer üzündə hakim etsə, onlar namazı vaxtında qılar, zəkatı yerində verər, yaxşılığa dəvət edər və pisləkdən çəkindirərlər. Allah yalnız məni və mənim Əhli-Beytimi, nəslimi sevməyənlərin burnunu yerə sürtər.'

Bunun ardınca Allah-taala: 'O kəslər ki, əgər onları yer üzündə hakim etsək...' (ayəsindən) tutmuş '...bütün işlərin aqibəti Allaha məxsusdur' (Həcc, 41) ayəsinə qədər nazil etdi. Lakin o qövmlər bunu qəbul etmədi. Buna görə də Allah-taala nazil etdi: 'Əgər səni təkzib edirlərsə, (bil ki,) onlardan əvvəl Nuh, Ad, Səməd, İbrahim, Lut qövmləri və Mədyən əhli də (peyğəmbərlərini) təkzib etmişdilər. Musa da təkzib edilmişdi. Mən kafirlərə möhlət verdim, sonra isə onları cəzalandırdım. (Gör) Mənim cəzam necə oldu!' (Həcc, 42-44)."

(Biharul-ənvər, cild 24, səhifə 165)

İbn Əbu Umeyrdən, o da Cəməldən rəvayət olunur: Əbu Abdullah (İmam Sadiq ə.s) buyurdu:

"Həqiqətən, Allah (bizim) şüalərimizdən namaz qılanların vasitəsilə, namaz qılmayanların bəlasını dəf edir. Əgər onlar hamılıqla namazı tərk etsəydilər, məhv olardılar.

Həmçinin Allah bizim şüalərimizdən zəkat verənlərin vasitəsilə, zəkat verməyənlərin bəlasını dəf edir. Əgər onlar hamılıqla zəkatı tərk etsəydilər, məhv olardılar.

Həmçinin Allah bizim şüalərimizdən həccə gedənlərin vasitəsilə, həccə getməyənlərin bəlasını dəf edir. Əgər onlar hamılıqla həccə tərk etsəydilər, məhv olardılar.

Bu, Allah-taalanın: 'Əgər Allah insanların bir qismini digəri ilə dəf etməsəydi, yer üzünü fəsada uğrayardı. Lakin Allah aləmlərə qarşı lütf sahibidir' — buyurduğu kəlamıdır."

(Təfsirul-Burhan, cild 1, səhifə 512)

Abdullah ibn Sinandan rəvayət olunur: Əbu Abdullah (İmam Sadiq ə.s) Allah-taalanın "Biz əvvəlcədən Adəmə əhd etmişdik..." (Taha, 115) ayəsi haqqında buyurdu:

"(Ayə belədir:) 'Biz əvvəlcədən Adəmə Muhəmməd, Əli, Həsən, Hüseyin və onların nəslindən olan İmamlar haqqında sözlər (əhd/kəlmələr) barədə əhd etmişdik, lakin o, unutdu.' Allaha and olsun ki, (bu ayə) Muhəmmədə (s.ə.v.v) belə nazil olmuşdur."

(Biharul-ənvar, cild 24, səhifə 176)

**Müfəzzəldən rəvayət olunur: İmam Sadiqin (ə.s) belə buyurduğunu eşitdim:
"Rəsulullah (s.ə.v.v) Əliyə, Həsənə və Hüseyinə (ə.s) baxıb ağladı və buyurdu:
'Siz məndən sonra müstəzəflərsiniz (zəif sayılanlarsınız).'
Müfəzzəl deyir: Dedim ki, 'Ya Rəsulullahın oğlu, bunun mənası nədir?'
İmam (ə.s) buyurdu: 'Bunun mənası budur ki, siz məndən sonra imamlarsınız.
Allah-taala buyurur: Biz istədik ki, yer üzündə zəif sayılanlara (müstəzəflərə)
mərhəmət göstərib onları (haqq yolunda) öndə gedənlər (imamlar) və varislər
edək. (Qəsəs, 5). Bu ayə Qiyamət gününə qədər bizdə (Əhli-Beytdə) caridir."**

(Biharul-ənvar, cild 24, səhifə 168)

Əbu Xalid əl-Kabuli rəvayət edir ki, Əbu Cəfərdən (İmam Baqir ə.s) Allah-taalanın "Və (vəziyyəti) bir şəxsə təslim olan bir kişi" (ayəsi) haqqında soruşdum.

İmam (ə.s) buyurdu: "(Buradakı) başqasına tam təslim olan kişi — Əli və onun şüaləridir."

Yenə Əbu Xalid əl-Kabuli, İmam Baqirdən (ə.s) rəvayət edir: Allah-taala bir misal çəkərək buyurur: "... (Vəziyyəti) bir-birinə zidd olan (müxtəlif) şərikli bir kişi və (vəziyyəti) bir şəxsə təslim olan (başqa) bir kişi; məgər bu ikisi (misal olaraq) eynidirmi?"

İmam (ə.s) buyurdu: "Bir-birinə zidd olan müxtəlif şərikli şəxsə gəlincə, bu, (hakimiyyəti qəsb edən) ilk şəxsdir. Onun vilayəti ətrafında müxtəlif insanlar cəmləşmişdir, lakin onlar (əslində) bir-birinə lənət oxuyur və bir-birindən uzaqlaşırırlar. 'Bir şəxsə təslim olan kişi' gəlincə isə, o, haqq olan birinci (İmam Əli) və onun şüaləridir."

(Biharul-ənvar, cild 24, səhifə 160)

İmam Baqir (ə.s) Rəsulullahın (s.ə.v.v) belə buyurduğunu nəql edir:

"Həqiqətən, Al-i Mühəmmədin (s) hədisi çətin və mürəkkəbdir (anlaşılması çətinidir). Ona ancaq Allahın dərgahına yaxın olan bir mələk, göndərilmiş bir peyğəmbər və ya Allahın qəlbini iman üçün imtahana çəkdiyi bir bəndə iman gətirə bilər.

Beləliklə, Al-i Mühəmməddən (s) sizə hər hansı bir hədis çatdıqda, əgər qəlbiniz ona yumşaldısa və onu tanıdınsa, onu qəbul edin. Əgər qəlbiniz ona nifrət etdisə və onu inkar etdinizsə, (o zaman tələsməyin və) onu Allaha, Rəsuluna və Al-i Mühəmmədin (s) aliminə tapşırın.

Həqiqətən, insanın həlak olmasının səbəbi budur ki, ona bu (hədislərdən) bir şey danışıldıqda onu qəbul edə bilməyib 'Allaha and olsun, bu belə olmayıb, Allaha and olsun, bu belə olmayıb' desin. Çünki bu inkarın özü elə küfrün ta özüdür."

(əl-Kafi, cild 1, səhifə 401)

Süleymanın rəvayətinə görə, bir kişi Əbu Abdullahdan (İmam Sadiq ə.s) soruşdu: "Allah Süleymana (ə) səlahiyyət verdiyi kimi, İmama da səlahiyyət vermişdirmi?"

İmam (ə.s) buyurdu: "Bəli. (Bunun dəlili budur ki,) bir kişi ondan bir məsələ haqqında soruşdu, İmam ona bir cavab verdi. Başqa bir kişi həmin məsələ haqqında soruşdu, ona əvvəlkinin cavabından fərqli bir cavab verdi. Daha sonra bir başqası soruşdu, ona da əvvəlki ikisindən fərqli bir cavab verdi. Sonra İmam (ə.s) buyurdu: 'Bu Bizim bəxşişimizdir, istədiyinə (minnət qoyaraq) ver, yaxud hesabsız olaraq bağışla' (Sad, 39). Əlinin (ə.s) qiraətində belədir."

Süleyman deyir: Dedim: "Allah səni islah etsin, bəs onlara bu cür cavab verəndə İmam onları tanıyırmı?"

İmam (ə.s) buyurdu: "Sübhənallah! Allah-taalanın Kitabında buyurduğunu eşitmirsənmi: 'Həqiqətən, bunda (bəsirət) gözü olanlar üçün nişanələr vardır' (Hicr, 75). Onlar İmamlar, bu yol (haqq yolu) isə əbədiyyətə qədər dəyişməyən sabit bir yoldur."

Daha sonra İmam (ə.s) buyurdu: "Bəli, İmam bir kişiye baxanda onu və onun rəngini (halını) tanıyır. Əgər onun sözünü divarın arxasından eşitsə, onu və onun kim olduğunu dərhal bilər. Çünki Allah buyurur: 'Göylərin və yerin yaradılması, dillərinizin və rənglərinizin müxtəlif olması Onun nişanələrindəndir. Həqiqətən, bunda alimlər (bilənlər) üçün nişanələr vardır' (Rum, 22). Onlar (o alimlər) İmamlar, yəni bilənlərdir. (İmam) dillərin heç birini eşitməz ki, onun nicat tapmış və ya həlak olmuş olduğunu bilməsin. Məhz buna görə də, onlara (hər kəsin halına uyğun olan) müvafiq cavabı verir."

(Biharul-ənvar, cild 24, səhifə 124-125)

Əbul-Həsən Rzadan (ə.s) rəvayət olunur: İmam Sadiqin (ə.s) hüzurunda "...Rəbbimiz! Bizə zövcələrimizdən və övladlarımızdan gözümüzün nuru olacaq (kəslər) bəxş et və bizi müttəqilərə İmam (rəhbər) et" (Furqan, 74) ayəsi oxundu.

İmam (ə.s) buyurdu: "Onlar Allahdan böyük bir şey istəyiblər ki, onları müttəqilərə imam etsin."

Ona (İmam Sadiqə ə.s) deyildi: "Bu necə olur, ey Rəsulullahın oğlu?"

İmam (ə.s) buyurdu: "Allah (ayəni) belə nazil etmişdir: 'Rəbbimiz! Bizə zövcələrimizdən və övladlarımızdan gözümüzün nuru olacaq (kəslər) bəxş et və bizim üçün müttəqilərdən bir İmam qərar ver.'"

(Biharul-ənvar, cild 24, səhifə 133-134)

Qeys ibn Rəbi, o da Əbu Harun, o da Əbu Səiddən rəvayət edir: Qədiri-Xum günü olduğu zaman Rəsulullah (s.ə.v.v) bir nidadçıya əmr etdi və o, "əssəlatu camiə" (namaz vaxtıdır, toplaşın) deyə nida etdi. Sonra Peyğəmbər (s.ə.v.v) Əlinin (ə) əlindən tutub buyurdu: "Allahım, mən kimin mövlasıyamsa, Əli də onun mövlasıdır. Allahım, onunla dost olanla dost, ona düşmən olanla düşmən ol!"

Hassan ibn Sabit dedi: "Ya Rəsulullah, Əli (ə) haqqında bir şeir deyimmi?"
Peyğəmbər (s.ə.v.v) buyurdu: "Bəli, de."

Hassan belə dedi:

"Qədir günü peyğəmbərləri onlara səsləndi,

Xum yerində, nə gözəl idi o səslənən Peyğəmbər!

Dedi: Mövlanız və vəliniz kimdir?

Dedilər, orada heç bir düşmənlik göstərmədən:

İlahımız bizim Mövlamızdır, sən isə Vəlimizsən,

Bu gün sənə qarşı çıxan bir asi (üsyancı) tapmayacaqsan.

Buyurdu: Ey Əli, ayağa qalx, çünki mən,

Səni özümdən sonra İmam və hidayətçi kimi bəyəndim.

Əlinin gözləri ağrıyırdı, şəfa istəyirdi,

Şikayət etdiyi gözlərinə dəva axtarırdı.

İnsanların ən xeyirlisi ona öz tüpürcəyi ilə şəfa verdi,

Nə mübarəkdir o şəfa verən, nə mübarəkdir o şəfa tapan!"

(Biharul-ənvar, cild 37, səhifə 112)

Əbu Bəkr əl-Həzrəmi nəql edir: İmam Baqirdən (ə.s) soruşdum: "Allah səni islah etsin, qəbirlərində sual-cavab edilənlər kimlərdir?"

İmam (ə.s) buyurdu: "Xalis imana sahib olanlar və xalis küfrə sahib olanlar."

Dedim: "Bəs digər insanlar (yəni bu iki qrupa daxil olmayanlar) nə olacaq?"

Buyurdu: "Allaha and olsun, Allah onlarla məşğul olmaz, onlara əhəmiyyət verməz."

Dedim: "Bəs onlardan (sual-cavab edilənlərdən) nə soruşulur?"

Buyurdu: "Aranızda olan 'Qaim' (İmam) barədə soruşulur. Möminə deyilir: 'Filankəs oğlu filankəs (İmam) haqqında nə deyirsən?' O deyər: 'O, mənim İmamımdır.' Ona deyilər: 'Yat, Allah sənin gözlərini rahat etsin.' Sonra ona Cənnətdən bir qapı açılar və Qiyamət gününə qədər Cənnətin ətirli havası ona çatar."

"(Kafirlərə gəlibcə) kafirə deyilir: 'Filankəs oğlu filankəs haqqında nə deyirsən?' O deyər: 'Eşitmişəm ki, belə deyilir, lakin onun kim olduğunu bilmirəm.' Ona deyilər: 'Heç bilməyəsən də!' Sonra ona Cəhənnəmdən bir qapı açılar və Qiyamət gününə qədər Cəhənnəmin istisi (odun hərarəti) ona çatar."

(Təfsirul-Nurus-Səqəleyn)

**Əyyaşi, Əbu Bəsirdən nəql edir: Eşitdim ki, Əbu Abdullah (İmam Sadiq ə.s)
"Ey iman gətirənlər! Hamınız birlikdə sülhə (İslama/Vilayətə) daxil olun və
Şeytanın addımları ilə getməyin" (Bəqərə, 208) ayəsi haqqında buyurdu:**

"Bilirsənmi 'Silm' (burada) nə deməkdir?"

Əbu Bəsir deyir: Dedim: "Siz daha yaxşı bilirsiniz."

**İmam (ə.s) buyurdu: "O, Əlinin və ondan sonrakı vəsi olan İmamların
vilayətidir."**

**Sonra buyurdu: "Şeytanın addımları isə, Allaha and olsun ki, filankəs və
filankəsin vilayətidir."**

(Təfsirul-Burhan, cild 1, səhifə 447)

Həssan nəql edir: Əbu Cəfərdən (İmam Baqir ə.s) Allah-taalanın "Həqiqətən, Biz sənə təkrarlanan yeddi (ayəni) və əzəmətli Quranı verdik" (Hicr, 87) ayəsi haqqında soruşdum.

İmam (ə.s) buyurdu: "Ayənin nazil olması belə deyildir. Həqiqətən, (ayə) belədir: 'Biz sənə yeddi məsəni (yeddiliyi) verdik'. Onlar bizim. 'Və əzəmətli Quranı (verdik)' – (yəni) o övladların övladlarıdır."

(Biharul-ənvar, cild 24, səhifə 117)

Əmirəlmöminin Əlinin (ə) sirlərindən biri budur ki, o, Beytül-Həramda (Kəbədə) dünyaya gəldiyi zaman səcdəyə qapanmış, sonra başını qaldırmış, azan və iqamə demiş, Allahın təklikliyinə (tövhidə), Muhəmmədin (s) risalətinə, özünün isə xilafət və vilayətinə şəhadət vermişdir.

Sonra Rəsulullah (s) işarə edib dedi: "Ya Rəsulullah, oxuyum?"

Peyğəmbər (s) buyurdu: "Bəli."

O, Adəmin (ə) səhifələrindən başlayaraq onları oxudu; hətta Şis (ə) orada olsaydı, onun (Əlinin) bu səhifələri ondan daha yaxşı bildiyini etiraf edərdi.

Sonra Nuhun, İbrahimin səhifələrini, Tövrat və İncili oxudu. Daha sonra "Möminlər nicat tapdılar" (Muminun surəsi) ayələrini oxudu.

Peyğəmbər (s) ona buyurdu: "Bəli, onlar nicat tapdılar, çünki sən onların imamısan."

Sonra (Peyğəmbər) onunla peyğəmbərlərin vəsilərə xitab etdiyi kimi xitab etdi. Sonra o, sükut etdi. Rəsulullah (s) ona buyurdu: "Uşaqlığına qayıt." Və o, (o ana qədərki vəziyyətinə) qayıtdı.

(İsbatul-hüdati bin-nüsusi vəl-möcizat, cild 3, səhifə 496)

Yəhya ibn Abdullah nəql edir ki, Əbu Abdullahın (İmam Sadiq ə.s) belə buyurduğunu eşitdim:

"Sizlərdən ölən kəsin ailəsinin öz ölümlərini Münkər və Nəkirin (qəbir sualının) qarşılaşmasından qorumaları (və ya onların sualına hazır etmələri) üçün nə qədər gözəl olar!"

Dedim: "Biz bunu necə edək?"

İmam (ə.s) buyurdu: "Meyit qəbirdə tək qaldıqda, onun ən yaxını (ailəsinin ən yaxın üzvü) onun yanında qalsın. Ağzını onun (meyitin) başı tərəfə yaxınlaşdırıb uca səslə desin:

Ey filankəs oğlu filankəs (və ya filankəs qızı filankəs)! Səninlə ayrıldığımız əhd-peyman üzərindəsənmi? O əhd ki, Allahdan başqa ilah olmadığına, Onun şəriksiz tək olduğuna, Muhəmmədin (s.ə.v.v) Onun qulu, peyğəmbərlərin ağası, Əlinin (ə) möminlərin əmiri və vəsilərin ağası olduğuna, Muhəmmədin (s.ə.v.v) gətirdiyinin haqq olduğuna, ölümün haqq olduğuna, dirilmənin haqq olduğuna, saatın (qiyamətin) gələcəyinə və onda heç bir şübhə olmadığına və Allahın qəbirlərdə olanları dirildəcəyinə (dair əhdinə) sadıq qalmısanmı?"

(İmam ə.s davam etdi:) Belə dedikdə, Münkər Nəkirə deyər: 'Gəl, bu şəxsdən uzaqlaşaq, çünki artıq o, öz hüccətini (cavabını) təlqin edib (öyrənilib/hazırlayıb).'"

(Mən la yəhzuruhul-fəqih, cild 1, səhifə 173)

Peyğəmbər (s.ə.v.v) buyurdu: "Cəbrayıl (ə.s) Allah dərgahından yanıma yaşıl rəngli bir mərsin yarpağı ilə gəldi. Onun üzərində ağ rənglə yazılmışdı: 'Mən Əli ibn Əbu Talibin məhəbbətini məxluqatım üçün vacib etdim. Bunu mənim tərəfimdən (onlara) çatdır!'"

(Biharul-ənvar, cild 39, səhifə 257)

Fəzl ibn Abbasın İmam Sadiqdən (ə.s) nəql etdiyi bu hədis, Şəms (Günəş) surəsinin batini və təvil (həqiqi) mənalarına dair mühüm bir rəvayətdir:

"Günəşə və onun şəfəqinə (zühuruna) and olsun": Günəş, Əmirəlmöminin Əlidir (ə.s); onun şəfəqi (parıltısı) isə Qaimin (İmam Zaman ə.s) zühurudur.

"Ardınca gələn aya and olsun": Ay, Həsən və Hüseynidir (ə.s).

"Onu aşkar edən gündüzə and olsun": Gündüz, Qaimin (İmam Zaman ə.s) zühurudur.

"Onu örtən gecəyə and olsun": Gecə, "Həbtər" və "Dəllam"dır (tarixdə haqqı qəsb edənlər) ki, haqqın üzərini örtmüşlər.

"Səmaya və onu binasına (yaradılışına) and olsun": Səma, Məhəmməddir (s.ə.v.v); çünki xalq elm baxımından ona yüksələr (ona ehtiyac duyar).

"Yerə və onu döşəyəyə and olsun": Yer, şüalərdir.

"Nəfsə və onu nizama salana and olsun": O, haqq üzərində olan və (haqqı) gizli tutan mömindir.

"Ona fücürünü (pisliyini) və təqvasını (yaxşılığını) ilham edənə (and olsun)": Yəni, haqqı batildən ayırd etməyi (elmini) ona ilham etdi.

"Onu (nəfsini) təmizləyən nicat tapdı": Allahın təmizlədiyi nəfs nicat tapdı; "onu batıran (çirkəndirən) isə ziyana uğradı."

"Səhud (tayfası) azgınlığı üzündən yalanladı": Səhud, şüalərdən bir qrupdur. Allah buyurur: "Səhud tayfasına gəlincə, Biz onlara hidayət yolunu göstərdik, lakin onlar korluğu hidayətdən üstün tutdular. Beləliklə, alçaldıcı əzabın ildırımını onları yaxaladı." Bu ildırım, Qaim (ə.s) zühur etdikdə (onlara qarşı çıxanlar üçün) qılıncdır.

"Allahın Peyğəmbəri onlara dedi": O, Peyğəmbərdir (s.ə.v.v).

"Allahın dəvəsini (öldürməyin) və onun su payına (toxunmayın)": Dəvə, Allahın elmini insanlara çatdıran İmamdır; "su payı" isə elmin mənbəyinin onun yanında olması deməkdir.

"Lakin onlar onu yalan sayıb (dəvəni) kəsdilər. Rəbbi də günahlarına görə onların üstünə fəlakət endirib (hər yerini) düzlədi (məhv etdi)": Bu, rəcət (qayıdış) vaxtı olacaqdır. "O, bunun sonundan (intiqamından) qorxmaz" – yəni, (Qaim ə.s) geri döndüyü zaman (məhv etdiklərinin) bənzərlərindən qorxmaz.

**Ömər ibn Cübeyr, Cəfər ibn Muhəmməddən (İmam Sadiq ə.s) Allah-taalanın "Lakin O, istədiyini Öz rəhmətinə daxil edər" (İnsan, 31) ayəsi haqqında rəvayət edir ki, İmam (ə.s) buyurdu:
"Rəhmət — Əli ibn Əbu Talibin vilayətidir."**

(Biharul-ənvar, cild 24, səhifə 66)

Şihab ibn Əbdürəbbə nəql edir ki, İmam Sadiqin (ə.s) belə buyurduğunu eşitdim:

"Ya Şihab, biz peyğəmbərlik ağacı, risalətin mədəni və mələklərin gəlib-getdiyi (nüzul) mərkəziyik. Biz Allahın əhdi və əmanətiyik, biz Allahın məhəbbəti və Onun (insanlar üzərindəki) hüccətiyik. Biz ərşin ətrafında duran nurlu sıralar idik; biz təsbih edərdi, göy əhli də bizim təsbihimizlə təsbih edərdi. Beləcə (bu vəziyyət) yerə enənə qədər davam etdi; biz yer üzündə təsbih etdikdə, yer əhli də bizim təsbihimizlə təsbih etdi. Həqiqətən, 'səf çəkənlər' bizik, 'təsbih edənlər' də bizik.

Hər kəs bizim əmanətimizə (döhtəmizə) vəfa etsə, Allah-taalanın əhdinə və əmanətinə vəfa etmiş olar. Və hər kəs bizim əmanətimizi pozsa (xəyanət etsə), Allah-taalanın əmanətini və əhdini pozmuş olar."

(Biharul-ənvar, cild 24, səhifə 87-88)

Zeyd ibn Səlam əl-Cüfi nəql edir ki, Əbu Cəfərin (İmam Baqir ə.s) yanına daxil oldum və dedim: "Allah səni islah etsin, Xey səmə əl-Cüfi mənə səndən nəql etdi ki, o, Allah-taalanın "Onunla birlikdə (Allaha) iman gətirənlər isə az idi" (Hud, 40) ayəsi haqqında səndən soruşmuş, sən də ona bu ayənin Ali-Mühəmmədin şüaları haqqında nazil olduğunu xəbər vermişən."
İmam (ə.s) buyurdu: "Xey səmə doğru söyləyib, Allaha and olsun ki, mən ona beləcə xəbər vermişəm."

(Təfsiri-Furat Kufi, səhifə 191-192)

Əli (ə.s) nəql edir ki, Rəsulullah (s.ə.v.v) buyurdu:

"Ya Əli! Sənin mənim ümmətim arasındakı məqamın, Məryəm oğlu İsa Məsihin (ə) öz qövmü arasındakı məqamı kimidir. Onun qövmü üç dəstəyə ayrıldı: Bir dəstə möminlər idi ki, onlar həvarilər (onun köməkçiləri) idi; bir dəstə ona düşmən oldu ki, onlar yəhudilər idi; bir dəstə isə onun barəsində ifrata vardı (həddi aşdı) və iman dairəsindən çıxdılar.

Həqiqətən, mənim ümmətim də sənin barəndə üç dəstəyə ayrılacaq: Bir dəstə sənin şüalərin ki, onlar möminlərdir; bir dəstə sənin düşmənlərindir ki, onlar şübhə edənlərdir; bir dəstə isə sənin barəndə ifrata varanlardır ki, onlar (haqqı) inkar edənlərdir.

Ya Əli! Sən, sənin şüalərin və şüalərini sevənlər Cənnətdəsiniz, sənin düşmənin və sənin barəndə ifrata varanlar (həddi aşanlar) isə Cəhənnəmdədirlər."

(Biharul-ənvar, cild 25, səhifə 264-265)

Qiyas ibn İbrahim, Cəfər ibn Muhəmməddən (İmam Sadiq ə.s) belə nəql edir:

Rəsulullah (s.ə.v.v) buyurdu: "Mən insanların ağasıyam, lakin fəxr etmirəm. Əli isə möminlərin ağasıdır. Allahım, onunla dost olanla dost, ona düşmən olanla düşmən ol!"

Qureyşdən bir kişi dedi: "Allaha and olsun ki, (Məhəmməd) əmioğlusunu tərifləməkdə heç bir səyini əsirgəmir."

Bunun üzərinə Allah-taala bu ayələri nazil etdi:

"And olsun batdığı zaman ulduza! Sizin sahibiniz (Peyğəmbəriniz) nə haqq yoldan azıb, nə də azğınlığa düşüb. O, öz istəyi ilə danışmır." (Nəcm, 1-3).

(Rəvayətdə qeyd olunur ki, ayənin davamı belə nazil olmuşdur): "Və onun əmioğlusu haqqında dediyi bu sözlər öz nəfsinin istəyi ilə deyil; bu, yalnız ona vəhy olunan bir vəhydir."

(Biharul-ənvar, cild 24, səhifə 322-323)

İmam Baqir (ə.s) buyurmuşdur:

"Allah-taala möminə sağlam bədən, fəzahətli (açıq-aydın danışan) dil və təmiz (səmimi) qəlb əta etmişdir. Hər bir üzvə Onun (Allahın), Onun Peyğəmbərinin və Onun xəlifələrinin itaətini tapşırılmışdır.

Bədənin (vəzifəsi): O'na və onlara (əhli-beytə) xidmət etməkdir.

Dilin (vəzifəsi): O'na və onlara şəhadət verməkdir.

Qəlbin (vəzifəsi): O'nun və onların zikri ilə rahatlıq tapmaqdır.

Beləliklə, kim dili ilə şəhadət versə, qəlbi ilə (O'na və onlara) bağlansa və bədəninin üzvləri ilə (əməli olaraq) xidmət etsə, Allah onu Cənnətlərinə daxil edər."

(Biharul-ənvar, cild 64, səhifə 303)

İmam Sadiq (ə.s) öz ata-babalarından nəql edir ki:

"İyirmi min başı olan bir mələk Peyğəmbərin (s.ə.v.v) yanına enmişdi. Peyğəmbər (s.ə.v.v) onun əlini öpmək üçün irəli atıldıqda, mələk dedi: 'Dayan, dayan ey Muhəmməd! Allaha and olsun ki, sən Allah dərgahında bütün yer və göy əhlindən daha şərəflisən.'

Mahmud adlanan bu mələyin iki çiyini arasında 'La ilahə illəllah, Muhəmmədun Rəsulullah, Əliyyun-Siddiqul-Əkbər' (Allahdan başqa ilah yoxdur, Muhəmməd Allahın rəsuludur, Əli ən böyük Sıddıqdır) yazılmışdı.

Peyğəmbər (s.ə.v.v) buyurdu: 'Ey sevimli dostum Mahmud! Bu yazı çiyinlərində nə qədər vaxtdır ki, yazılıb?'

Mələk cavab verdi: 'Sənin atan Adəmi (ə) Allah yaratmamışdan on iki min il əvvəl.'"

(Biharul-ənvar, cild 24, səhifə 38)

Əli ibn Cəfərdən nəql olunur: Əbul-Həsən Musa ibn Cəfərin (İmam Kazim ə.s) belə buyurduğunu eşitdim:

Rəsulullah (s) əyləşmişdi, birdən yanına iyirmi dörd üzü olan bir mələk daxil oldu. Rəsulullah (s) ona buyurdu: "Ey sevimli dostum Cəbrayıl, səni heç vaxt bu şəkildə görməmişdim."

Mələk dedi: "Mən Cəbrayıl deyiləm. Mən Mahmudam. Allah-taala məni göndərib ki, nuru nurla evləndirim."

Peyğəmbər (s) soruşdu: "Kimi kimlə?"

Mələk dedi: "Fatiməni (ə.s) Əli ilə."

Mələk geri döndükdə, kürəyində (çiyinləri arasında) bu yazı göründü: "Muhəmməd Allahın rəsuludur, Əli onun vəsisidir."

Rəsulullah (s) buyurdu: "Bu yazı nə vaxtdan bəri sənin çiyinlərinədir?"

Mələk dedi: "Allah-taala Adəmi (ə) yaratmamışdan iyirmi iki min il əvvəl."

(əl-Xisal, Şeyx Səduq, səhifə 302)

Cabir, Əbu Cəfərdən (İmam Baqir ə.s), o da öz atasından, o da öz babasından (s.ə.v.v) nəql edir ki, Rəsulullah (s.ə.v.v) Əli (ə.s) haqqında belə buyurmuşdur:

"Ya Əli! Sən o kəssən ki, Allah-taala xilqətin (yaradılışın) əvvəlində səninlə hüccət gətirdi. O zaman ki, (bütün ruhları) xəyal/kölgə şəklində (aləmə) gətirdi və onlara buyurdu: 'Mən sizin Rəbbiniz deyiləmmi?' (Əraf, 172).

Onlar dedilər: 'Bəli!'

(Sonra Allah) buyurdu: 'Muhəmməd Allahın rəsuludur?'

Onlar dedilər: 'Bəli!'

(Sonra Allah) buyurdu: 'Və Əli möminlərin əmiridir?'

Bu zaman bütün məxluqat təkəbbür və inadkarlıq edərək (bu şəhadətdən) boyun qaçırdı. Yalnız çox az bir qrup (bundan boyun qaçırmadı). Onlar çox-çox azdırlar və onlar 'əshabul-yəmin' (sağ tərəf sahibləri/möminlər) olanlardır."

(Biharul-ənvar, cild 24, səhifə 2)

İmam Sadiq (ə.s) buyurmuşdur:

"Əgər Əlinin (ə.s) düşməni Fərat çayının yanına gəlsə, çay elə coşub-daşsa ki, suyu hər iki tərəfə aşıb kənarlara çatsa, o (düşmən) oradan bir içim su götürüb 'Bismillah' desə və içdikdən sonra 'Əlhəmdulillah' desə belə, (bu içdiyi su onun üçün) murdar olmuş heyvan leşindən, axıdılmış qandan və ya donuz ətindən başqa bir şey olmayacaqdır."

(Biharul-ənvar, cild 27, səhifə 219)

İmam Sadiq (ə.s) buyurmuşdur:

"Hər kəs yeddi şeyi etiraf edib qəbul edərsə, o, (həqiqi) mömindir:"

"Cibt" və "Tağut"dan (haqqın qarşısında duran batil sistem və liderlərdən) bəraət etmək (uzaqlaşmaq).

Vilayətə (Əhli-beytin imamətinə) iqrar etmək.

Rəcətə (İmam Zamanın zühuru ilə bəzi insanların dünyaya qayıdışına) inanmaq.

Mütəni (müvəqqəti nikahı) halal bilmək.

Ciri (pulcuqsuz balıq növü) yeməyi haram bilmək.

Məsh etməni (dəstəmaz zamanı ayaqqabı və ya corabın üstünə məsh çəkməyi) tərk etmək.

(Vəsailuş-şiə, cild 24, səhifə 133)

**Muhəmməd əl-Vasiti deyir: İmam Sadiqin (ə.s) belə buyurduğunu eşitdim:
"Hər namazdan sonra bu duanı oxumağı tərk etmə:"**

**"Əuzu nəfsi və ma rəzəqəni rəbbi billəhil-vahidissəmədilləzi ləm yəlid və
ləm yuləd və ləm yəkun ləhu kufuən əhəd. Və əuzu nəfsi və ma rəzəqəni
rəbbi birəbbil-fələqi min şərrı ma xələq, və min şərrı ǵasıqin iza vəqəb,
və min şərrin-nəffasati fil-uqəd, və min şərrı hasidin iza həsəd. Və əuzu
nəfsi və ma rəzəqəni rəbbi birəbbin-nəs, məlikin-nəs, ilahin-nəs, min
şərril-vəsvasil-xannas, əlləzi yuvəsvisu fi sudurin-nəs, minəl-cinnəti vən-nəs."**

**(Mən özümü və Rəbbimin mənə ruzi verdiyi hər şeyi, doğmayan və
doğulmayan, heç bir bənzəri olmayan Tək və Saməd olan Allaha tapşırıram.
Mən özümü və Rəbbimin mənə ruzi verdiyi hər şeyi, yaratdıqlarının şərrindən,
qaranlığı çökdükdə gecənin şərrindən, düyünlərə üfürən (cadugərlərin)
şərrindən və həsəd apardıqda həsəd aparanın şərrindən Fələq Rəbbinə
tapşırıram. Mən özümü və Rəbbimin mənə ruzi verdiyi hər şeyi, insanların
Rəbbinə, insanların Hökmdarına, insanların İlahına, insanların sinələrinə
vəsvəsə salan, (insanlardan və cinlərdən olan) vəsvəsəçi şeytanın şərrindən
Nas Rəbbinə tapşırıram.)**

(əl-Kafi, Şeyx Kuleyni, cild 3, səhifə 343)

Əbdürrəhman ibn Kəsir, İmam Sadiqdən (ə.s) Allah-taalanın: "Allahın (verdiyi) boyası ilə boyandıq. Kimin boyası Allahın boyasından daha gözəldir?" (Bəqərə, 138) ayəsi haqqında soruşduqda, İmam (ə.s) buyurdu:

"Bu, möminlərin (ruhlər aləmindəki) əhd-peyman zamanı vilayət (Əhli-beytə bağlılıq) rənginə boyanmalarıdır."

(Təfsiri-Əyyaşi, cild 1, səhifə 62)

İmam Sadiq (ə.s) buyurmuşdur: "Elə bir qəbir yeri yoxdur ki, hər gün üç dəfə dil açıb deməsin: 'Mən torpaq eviyəm, mən çürümə eviyəm, mən qurdlar eviyəm.'

Mömin bəndə qəbirə daxil olduqda: Qəbir ona deyər: 'Xoş gəldin, səfa gəldin! Allaha and olsun ki, sən yerin üzərində gəzərkən mən səni sevirdim; indi mənim daxilimə gəldiyinə görə, mənim sənə nə edəcəyimi (nə gözəlliklər hazırladığımı) görəcəksən.' Sonra qəbir onun üçün gözün gördüyü qədər genişlənər və ona Cənnətdəki yerini görə biləcəyi bir qapı açılar. Ardınca onun yanına indiyədək gözlərinin görmədiyi ən gözəl bir insan simasında (bir varlıq) gələr. Mömin deyər: 'Ey Allahın bəndəsi, səndən daha gözəl bir şey heç görməmişdim, sən kimsən?' O deyər: 'Mən sənin dünyadakı gözəl rəyin və gördüyün saleh əməllərinəm.' Sonra onun ruhu alunar və Cənnətdə gördüyü o mənzilə yerləşdirilər. Ona deyilər: 'Gözün aydın olsun, yat.' Cənnətdən ona daima bir nəsim (xoş ətirli hava) toxunar və o, diriləcəyi günə qədər onun ləzzətini və ətrini duyar.

Kafir daxil olduqda: Qəbir ona deyər: 'Sənə nə xoş gəldin, nə də səfa gəldin! Allaha and olsun ki, sən yerin üzərində gəzərkən mən sənə nifrət edirdim; indi mənim daxilimə gəldin, görəcəksən sənə nə edəcəyəm.' Sonra qəbir onun üzərinə sıxılar, onu çürümüş sümüklərə döndərər və o, yenidən əvvəlki halına qaytarılar. Ona Cəhənnəmə doğru bir qapı açılar və oradakı yerini görər. Sonra onun yanına indiyədək görülən ən çirkin bir surət (bir varlıq) gələr. O, ona deyər: 'Ey Allahın bəndəsi, sən kimsən? Səndən daha çirkin bir şey heç görməmişdim!' O deyər: 'Mən sənin dünyadakı pis əməllərin və çirkin rəylərinəm.' Sonra ruhu alınar və Cəhənnəmdə gördüyü o yerə qoyular. Cəhənnəmdən ona daima bir istilik toxunar və o, diriləcəyi günə qədər onun ağrısını və hərərətini cəsədində hiss edər. Həmçinin, Allah onun ruhuna doxsan doqquz əjdaha musəllət edər ki, onu dişləsinlər; onların elə bir nəfəsi vardır ki, yer üzünə üfürsələr, heç bir bitki yaşamaz (və bitməz)."

(Təfsiri-Nurus-Səqəleyn)

İmam Əli ibn Əbi Talib (ə.s) buyurmuşdur:

"Əgər elm əhli onu (elmlərini) layiq olduğu şəkildə (həqqi ilə) daşısaydılar, Allah və Onun mələkləri onları sevərdi. Lakin onlar elmi dünya (mənfəəti) qazanmaq üçün daşdılar, buna görə də Allah onlara qəzəbləndi və onlar Allahın nəzərində xar (dəyərsiz) oldular."

(Mənbə: Üyunul-hikəm vəl-məvaiz)

İmam Baqir (ə.s) Allah-taalanın: "Qiyamət günü Allaha qarşı yalan uyduranların üzlərinin qaraldığını görərsən" (Zumər surəsi, 60) ayəsi haqqında belə buyurmuşdur:

"Bu (ayə), onların Əmirəlmöminin Əlinin (ə.s) vilayətini inkar etmələri barəsindədir."

(Biharul-ənvar, cild 31, səhifə 574)

Davud ibn Sərhan nəql edir ki, Cəfər ibn Muhəmməddən (İmam Sadiq ə.s) Allah-taalanın bu ayəsi haqqında soruşdum:

{"(Əzabın) yaxınlaşdığını gördükləri zaman kafirlərin üzləri qara (pis) olar və onlara: 'Budur (gəlməsini) tələb etdiyiniz şey!' deyilər."} (Mülk, 27)

İmam (ə.s) buyurdu:

"Bu, Əli ibn Əbi Talibdir (ə.s). (Qiyamət günü) onun Allah dərgahındakı məqamını və yerini gördükdə, onun vilayəti barəsində yol verdikləri nöqsanlara görə (peşmanlıqdan) öz əllərini dişləyərlər."

(Təfsiri-Furati-Kufi, səhifə 493)

Əsbəğ ibn Nubatə nəql edir ki: "Əmirəlmöminin Əlinin (ə.s) yanına getdim ki, ona salam verim. Çox keçmədi ki, o, çölə çıxdı. Ayağa qalxdım və onu qarşıladım. O, əlini əlimə vurdu, barmaqlarını barmaqlarımın arasına keçirdi və dedi: 'Ey Əsbəğ ibn Nubatə!' Dedim: 'Ləbbeyk və səddeyk, ya Əmirəlmöminin!'

Buyurdu: 'Bizim dostumuz Allahın dostudur. O, vəfat etdikdə 'Rəfiqi-Əla'da (ən uca məqamda) olacaq və Allah ona qardan daha sərin, baldan daha şirin olan (Cənnət) çayından içirəcək.'

Dedim: 'Sənə fəda olum, bəs günahkar olsa da?'

Buyurdu: 'Bəli. Məgər Allahın kitabını oxumamısan: "Allah onların pisliliklərini yaxşılıqlarla əvəz edər; Allah çox bağışlayan və mərhəmətlidir" (Furqan, 70)."

(Biharul-ənvar, Əllamə Məclisi, cild 67, səhifə 248)

Salim Əbu Muhəmməd nəql edir ki, İmam Baqirə (ə.s) dedim: "Mənə vilayət haqqında xəbər ver; görəsən Cəbrail (ə.s) onu Qədir-Xum günü aləmlərin Rəbbinin dərgahından (peyğəmbərə) nazil etdimi?"

İmam (ə.s) bu ayəni tilavət etdi:

"Onu (Qurani) Ruhul-Əmin (Cəbrail) sənə qəlbinə nazil etdi ki, xəbərdar edənlərdən olasan. Açıq-aydın ərəb dilində. Həqiqətən, o (Quranda qeyd olunanlar), əvvəlkilərin kitablarında da (zühur etmişdir)." (Şüəra surəsi, 193-196)

Sonra İmam (ə.s) buyurdu:

"Bu ayədə (zikr olunan məqsəd) Əmirəlmöminin Əlinin (ə.s) vilayətidir."

(Biharul-ənvar, cild 36, səhifə 95)

Əmirəlmöminin Əli (ə.s) buyurmuşdur:

"Yer üzü yeddi nəfər üçün yaradılmışdır; onlar səbəbilə (insanlara) ruzi verilir, onlar səbəbilə yağış yağır və onlar səbəbilə (insanlara) nəzər olunur. Onlar: Abdullah ibn Məsud, Əbuzər, Əmmar, Salman Farsi, Miqdad ibn Əsvəd, Hüzeyfə və mən (ə.s) — yeddinci, onların imamıyam."

Allah-taala buyurur: "Rəbbinin nemətini isə daim söylə!" (Duha, 11).

(İmam buyurur ki,) onlar Fatiməyi-Zəhranın (ə.s) cənazə namazını qılanlardır.

(Biharul-ənvar, cild 22, səhifə 345)

Zürrarə nəql edir ki, İmam Baqirdən (ə.s) soruşdum: "Meyit dəfn olunduqda, onunla birlikdə niyə xurma budağı (cəridə) qoyulur?"

İmam (ə.s) buyurdu: "O budaq yaş olduğu müddətcə, (meyitdən) əzab və hesab (yüngülləşdirilər və ya) uzaqlaşdırılar. Əzabın hamısı bir gündə, bir saatda – yəni insanın qəbrə qoyulub (dəfn edənlərin) geri qayıtdığı müddətdə – baş verir. Bu iki budaq (cəridə) məhz bunun üçün qoyulur ki, budaqlar quruyana qədər – inşallah – ona əzab və hesab toxunmasın."

(Biharul-ənvar, cild 6, səhifə 214)

Əbu Səbah əl-Kinanidən nəql olunur: Mən və Zürrə İmam Sadiqin (ə.s) yanında idik. İmam (ə.s) buyurdu: "Bu işi (bizim vilayətimizi) vəsf edən (bizi tanıyan) heç kəsi od (Cəhənnəm) yandırmayacaq."

Zürrə dedi: "Bizi tanıyanlar arasında elələri var ki, böyük günahlara da yol verirlər."

İmam (ə.s) buyurdu: "Məgər atamın (İmam Baqirin ə.s) bu barədə nə dediyini bilmirsən? O buyurardı ki: 'İnsan (bizim davamçılarımızdan olan günahkar) o günahlardan tövbə etdikdə, Allah onu bədənində bir bəla (xəstəlik) və ya qəlbinə saldığı bir qorxu ilə imtahana çəkər. (Bu bəlalar davam edər) ta ki, o, dünyadan günahlarından təmizlənmiş halda çıxsın."

(əl-Məhasin, cild 1, səhifə 172)

Füzeyl ibn Yəsar nəql edir ki, İmam Baqirə (ə.s) bir kişi gəlib dedi: "Filankəs (yəni Abdullah ibn Abbas) iddia edir ki, Quranda nazil olan hər bir ayənin hansı gündə və nə barədə nazil olduğunu bilir!"

İmam (ə.s) buyurdu: "Ondan soruş görək, bu ayələr kimin barəsində nazil olub?"

'Bu dünyada kor olan (haqqı görməyən) kəs axirətdə də kor olacaq və yolunu daha çox azacaq' (İsra, 72).

'Əgər sizə nəsihət vermək istəsəm də, sizə nəsihətim fayda verməz' (Hud, 34).

'Ey iman gətirənlər! Səbirli olun, dözümlü olun və sərhəddə (ibadət və vilayət yolunda) möhkəm dayanın' (Ali-İmran, 200)."

Həmin kişi İbn Abbasın yanına gedib bu sualları verdi. İbn Abbas (cavab verə bilməyərək) dedi: "Sənə bunu tapşıran şəxs qarşıma çıxsaydı, özüm ona sual verərdim! Amma ondan soruş görək: Ərş nədir, nə vaxt və necə yaradılıb?"

Kişi geri dönüb İbn Abbasın cavabını İmama (ə.s) çatdırdı. İmam (ə.s) buyurdu: "O, ayələr haqqında sənə cavab verə bildimi?" Kişi dedi: "Xeyr!"

İmam (ə.s) buyurdu: "Amma mən onlara iddia və yalandan uzaq olan bir nur və elm ilə cavab verirəm: İlk iki ayə onun atası (Abbas) barədə, sonuncu ayə isə atam və bizlər barədə nazil olmuşdur..."

Ərşə gəldikdə isə: Allah-taala onu dörd hissəli yaratdı. Ondan əvvəl yalnız üç şey yaratmışdı: Hava, Qələm və Nur. Sonra Ərşi müxtəlif rəngli nurlardan yaratdı; yaşıl nurdan yaşıllıqlar, sarı nurdan sarılıqlar, qırmızı nurdan qırmızılıqlar, ağ nurdan isə nurların nuru yarandı ki, gündüzün işığı da ondandır. Sonra onu yetmiş min təbəqəyə böldü... Onun səkkiz sütunu var və hər sütununu Allahdan başqa heç kimin sayını bilmədiyi mələklər daşıyır. Onlar gecə-gündüz fətr etmədən (yorulmadan) təsbih edirlər...

İbn Abbasın etdiyi iddia batildir! Onun nəslində Cəhənnəm odu üçün yaradılmış bir əmanət var ki, Allahın dinindən insanlar qrup-qrup çıxacaqlar... və yer üzünü Məhəmməd (s) ailəsinin balalarının qanı ilə boyanacaq... Lakin iman gətirənlər səbir edəcəklər, ta ki Allah hökmünü verənə qədər ki, O, hökm verənlərin ən xeyirlisidir."

(Təfsiri-Qummi, cild 2, səh. 23; əl-İxtisas, səh. 71; ət-Tövhid, səh. 238)

Cabir nəql edir ki, İmam Baqirdən (ə.s) Allah-taalanın: "Hər kim Rəbbinin zikrindən üz döndərsə, (Allah) onu getdikcə şiddətlənən bir əzaba düçar edər" (Cin surəsi, 17) ayəsi haqqında soruşdum.

İmam (ə.s) buyurdu: "Əli ibn Əbi Talibdən (ə.s) üz döndərən kəs şiddətli əzaba düçar olar; bu, əzabların ən şiddətlisidir."

(Təfsiri-Əhli-beyt, cild 9, səhifə 304)

Abdullah ibn Şərik, İmam Baqirdən (ə.s) nəql edir: Əbu Bəkr, Ömər, Zübeyr və Əbdürrəhman ibn Ovf Peyğəmbərin (s) evinə gəlib qapısında oturdular. Peyğəmbər (s) onların yanına çıxdı və oturdu. Bu vaxt ayaqqabısının qayıışı qırıldı və onu Əli ibn Əbi Talibə (ə.s) atıb buyurdu:

"Həqiqətən, Allahın sağ tərəfində — və ya Ərşin sağ tərəfində — bizdən bir qövüm var; onlar nurdan olan minbərlərdə əyləşiblər. Üzləri nurdan, paltarları nurdandır. Onların üzlərinin nuru, onlara baxanların gözlərini qamaşdırır."

Əbu Bəkr dedi: "Ya Rəsulallah, onlar kimlərdir?" Peyğəmbər (s) susdu.

Zübeyr dedi: "Ya Rəsulallah, onlar kimlərdir?" Susdu. Əbdürrəhman dedi: "Ya Rəsulallah, onlar kimlərdir?" Yenə susdu.

Sonra Əli (ə.s) soruşdu: "Ya Rəsulallah, onlar kimlərdir?"

Peyğəmbər (s) buyurdu: "Onlar elə bir qövmdür ki, nə nəşəb (soy-kök), nə də mal-dövlət səbəbilə deyil, yalnız Allahın ruhu (sevgisi) ilə bir-birini sevir. Onlar sənəin şialərindir, sən isə onların imamısan, ya Əli!"

(Biharul-ənvar, cild 68, səhifə 139)

Mufəzzəl ibn Ömər nəql edir ki, İmam Sadiq (ə.s) ona bir məktub yazmışdı. Məktubda belə buyurulurdu:

"Allah-taala heç bir peyğəmbəri yalnız Allaha mərifəti (tanımağı) təbliğ etməyə göndərməmişdir ki, onunla yanaşı (Allahın) əmr və qadağalarına itaət olmasın. Allah bəndələrdən yalnız Onun müəyyən etdiyi hədlər çərçivəsində, (Allahın) dəvət etdiyi kəsin (Peyğəmbər və imamların) mərifəti ilə yerinə yetirilən vacib əməlləri qəbul edir.

Kim Allaha itaət edərsə, haramı zahirən və batinən tərک edər, namaz qılar, oruc tutar, həcc və ümrə edər, Allahın bütün haramlarına hörmət bəsləyər, heç birini tərک etməz, bütün yaxşılıqları və gözəl əxlaqı yerinə yetirər, pisləklərdən çəkinər.

Kim isə zənn edərsə ki, Peyğəmbəri (s) tanımadan halal edə bilər və ya haramı haram saya bilər, o, Allahın heç bir halalıni halal, haramını da haram etməmişdir. Hər kim namaz qılsa, zəkat versə, həcc və ümrə etsə və bütün bunları Allahın itaətini vacib etdiyi şəxsi (məsum imamı) tanımadan yerinə yetirsə, o, əslində heç bir əməl etməmişdir; nə namaz qılmış, nə oruc tutmuş, nə zəkat vermiş, nə həcc və ümrə etmiş, nə cənabət qüslu almış, nə də təmizlənməmişdir. O, rüku və səcdə etsə belə, onun namazı yoxdur, zəkatı və həccə qəbul deyildir.

Bütün bu (ibadətlər) yalnız Allahın öz xəlqinə itaətini əmr etdiyi və ondan elm almağı tapşırdığı şəxsi tanımaqla (mərifətlə) gerçəkləşər. Kim onu tanısa və ondan (elm) alsə, Allaha itaət etmişdir. Kim isə zənn edərsə ki, (din) yalnız tanımaqdan ibarətdir və tanıdıqdan sonra itaət etmədən kifayətlənə bilər, o, yalan demiş və şirk qoşmuşdur.

'Tanı və istədiyin xeyir işi gör' deyilməsinin mənası budur ki, mərifətsiz (imama bağlılıq olmadan) heç bir əməl səndən qəbul olunmur. Lakin (imamı) tanıdıqdan sonra isə, özün üçün istədiyin qədər (az və ya çox) itaət et, şübhəsiz ki, o, səndən qəbuldur.'

(Biharul-ənvar, cild 27, səhifə 175-176)

"Üyunul-əxbarir-Riza" (ə.s) kitabında Xızırın (ə.s) Həsən ibn Əliyə (ə.s) verdiyi sual haqqında belə nəql olunur:

Xızır soruşdu: "Mənə xəbər ver, insan necə olur ki, bir şeyi xatırlayır və necə olur ki, onu unudur?"

İmam Həsən (ə.s) buyurdu: "İnsanın qəlbi bir haqq (mərkəz) üzərindədir və o haqqın üzərində də bir örtük (qapaq) vardır. Əgər insan bu vəziyyətdə Muhəmməd və Ali-Muhəmmədə (s) tam və kamil salavat göndərərsə, o örtük həmin haqqın üzərindən qalxar, qəlb nurlanar və insan unutduğunu xatırlayar. Lakin əgər o, Muhəmməd və Ali-Muhəmmədə (s) salavat göndərməzsə və ya salavatı naqis edərsə, o örtük yenidən haqqın üzərinə qapanar, qəlb qaralar və insan xatırladığını unudar."

(Biharul-ənvar, cild 91, səhifə 51)

**Davud ibn Səlil, Ənəs ibn Malikdən nəql edir: Peyğəmbər (s) buyurdu:
"Ümmətimdən yetmiş min nəfər Cənnətə daxil olacaq ki, onların nə hesabı
var, nə də əzabı."**

**Sonra Əliyə (ə.s) tərəf çevrilib buyurdu: "Onlar sənin şüalərinidir, sən isə
onların imamısan."**

(Biharul-ənvar, cild 68, səhifə 139)

{"Həqiqətən, yaxşılar (əbrar) nemət içindədirlər. Həqiqətən, günahkarlar (füccar) isə cəhənnəmdədirlər."} (İnfitar surəsi, 13-14)

İmam Baqir (ə.s) bu ayə haqqında buyurdu:

"Yaxşılar (əbrar) bizim, günahkarlar (füccar) isə bizim düşmənlərimizdir."

(Təfsiri-Burhan, cild 8, səhifə 231)

**{ "Allah və Onun Rəsulundan insanlara ən böyük həcc günü bir elan (əzan)..." }
(Tövbə surəsi, 3)**

Həkim ibn Cübeyr nəql edir ki, İmam Əli ibn Hüseynin (ə.s) belə dediyini eşitdim:

"Allaha and olsun ki, Əli ibn Əbi Talibin (ə.s) Allahın kitabında elə bir adı var ki, (insanlar) onu tanımırırlar."

Dedim: "Sənə fəda olum, (o) ad nədir?"

İmam (ə.s) buyurdu: "Bəli."

Dedim: "Hansı addır?"

İmam (ə.s) buyurdu: "Allahın 'Allah və Onun Rəsulundan insanlara ən böyük həcc günü bir elan (əzan)...' buyurduğunu eşitməmişəm? Allaha and olsun ki, o (əzan) odur (yəni o ad Əli ibn Əbi Talibdir)."

(Təfsiri-Furat əl-Kufi)

Hüseyn ibn Əli ibn Əhməd əl-Ələvi nəql edir ki, İmam Sadiqdən (ə.s) Davud ər-Rəqqiyə dediyi bir söz çatdı:

"Ey Davud, dünyəvi səmanın qütbünə (həqiqətinə) sizlərdən kim çata bilər? Allaha and olsun ki, bizlərin və peyğəmbərlərin ruhları hər cümə gecəsi Ərşə çatır. Ey Davud, atam Muhəmməd ibn Əli (İmam Baqir ə.s) 'Hə-Mim əs-Səcdə' (Fussilət) surəsini oxuyub '...onlar eşitməzlər' (ayə 44) hissəsinə çatdıqda buyurdu: 'Cəbrayıl (ə.s) Rəsulullah (s) nazil oldu və bildirdi ki, səndən sonrakı İmam Əli ibn Əbi Talibdir (ə.s).'

Sonra (İmam ə.s) ayəni oxudu: 'Mərhəmətli və Rəhmli Allah tərəfindən nazil edilmişdir. Bu, bilən bir tayfa üçün ərəbcə Quran olaraq ayələri ətraflı izah edilmiş bir Kitabdır' (ayə 2-3). Ta ki, 'fə-ə'rəzə əksəruhum' (Onların əksəriyyəti üz döndərdilər) hissəsinə çatdı. İmam buyurdu: 'Yəni, Əli ibn Əbi Talibin (ə.s) vilayətindən üz döndərdilər, fəhum la yəsməun (ona görə də eşitməzlər). Və dedilər: Bizim qəlblərimiz sənin bizi dəvət etdiyin şeyə qarşı örtülüdür, qulaqlarımızda ağırlıq (karlıq) var, bizimlə sənin aranda bir pərdə vardır. Elə isə sən də işini gör, biz də işimizi görəcəyik!'"

(Təfsiri-Furat əl-Kufi, səh. 381)

İshaq ibn Əmmar nəql edir ki, İmam Sadiqin (ə.s) yanına bir qrup gəlib soruşdu: "Ruzi-bərəkət Şəbanın 15-ci gecəsi bölüşdürülür?" İmam (ə.s) buyurdu: "Xeyr, Allaha and olsun ki, bu yalnız Ramazan ayının 19, 21 və 23-cü gecələrində baş verir. 19-cu gecə iki qrup (Allahın iradəsi və qəzası) bir-biri ilə qarşılaşır (yəni ilin proqramı hazırlanır). 21-ci gecə 'hər bir hikmətli iş ayrılır' (ayrılıb təyin olunur). 23-cü gecə isə Allahın iradə etdiyi hər şey icra olunur (qətiləşir). Bu, Allahın 'min aydan daha xeyirlidir' dediyi Qədr gecəsidir."

İshaq soruşdu: "İki qrupun qarşılaşması nə deməkdir?" İmam (ə.s) buyurdu: "Allah o gecə iradə etdiyi, irəli saldığı və ya təxirə saldığı hər bir qəza və qədəri bir araya toplayır." İshaq soruşdu: "Bəs 23-cü gecə icra olunması nə deməkdir?" İmam (ə.s) buyurdu: "Allah 21-ci gecə işləri ayırıb təyin edir, lakin onda bəda (dəyişiklik) ehtimalı olur. 23-cü gecə isə onu qətiləşdirir və o, artıq dəyişməyən məhtum (qəti) hökmə çevrilir." (əl-Kafi, cild 4, səh. 158)

Qədr gecəsinin əməlləri və fəziləti haqqında rəvayətlər:

Qüsl: İmam Həsən Əsgəri (ə.s) Ramazan ayında qüsl almaq barədə soruşan Salih ibn Əbi Həmmada belə yazmışdı: "Bacarsan 17, 19, 21 və 23-cü gecələrdə qüsl al. Çünki Qədr gecəsinin bu gecələrdə olması ümid edilir. Əgər hamısını əhya saxlamağa (ibadətlə keçirməyə) gücün çatmasa, 23-cü gecəni əldən vermə. O gecə 100 rükət namaz qıl; hər rükətdə 'Həmd' surəsindən sonra 10 dəfə 'İxlas' (Qul huvallahu əhəd) surəsini oxu."

Günahların bağışlanması: İmam Baqir (ə.s) buyurub: "Kim Qədr gecəsinə əhya saxlayarsa, günahları göyün ulduzları, dağların ağırlığı və dənizlərin həcmi qədər olsa belə, bağışlanar."

Paklanma: İmam Museyi-Kazım (ə.s) buyurub: "Kim Qədr gecəsi qüsl alıb sübh azanına qədər onu əhya saxlayarsa, günahlarından çıxar (paklanar)."

İman və hesabat: Peyğəmbər (s) buyurub: "Kim Qədr gecəsinə imanla və (Allahın vəd etdiyi savaba) ümid bəsləyərək ibadətlə keçirərsə, keçmiş günahları bağışlanar."

{Sallallahu ələykə ya Əba Əbdilləh}

(Mənbələr: Fəzailul-əşhuris-səlasə, 103, 118, 137, 136)

Muhəmməd ibn Süleyman atasından, o da İmam Sadiqdən (ə.s) nəql edir ki, Allahın: "Siz odla dolu bir uçurumun kənarında idiniz, O (Allah) sizi ondan xilas etdi" (Ali-İmran, 103) ayəsi haqqında buyurdu:

"Sizi ondan (uçurumdan) Muhəmmədlə (s) xilas etdi. Allaha and olsun ki, Cəbrayıl bu ayəni Muhəmmədə (s) məhz bu şəkildə nazil etmişdir."

(Təfsiri-Burhan, cild 1, səhifə 673)

"Əgər sənə nazil etdiyimiz şeydə şübhə içindəsənsə, səndən əvvəl Kitabı oxuyanlardan soruş." (Yunus surəsi, 94)

Zürrarə ibn Əyən nəql edir ki, İmam Baqirə (ə.s) dedim: "Allahın kitabında bir ayə var, bu barədə sizdən soruşmaq istəyirəm." İmam buyurdu: "O hansı ayədir?"

Dedim: "Allahın 'Əgər sənə nazil etdiyimiz şeydə şübhə içindəsənsə, səndən əvvəl Kitabı oxuyanlardan soruş' ayəsində Rəsulullahın (s) soruşması əmr olunan bu şəxslər kimlərdir?"

İmam (ə.s) buyurdu: "Rəsulullah (s) meraca aparıldığı zaman dördüncü səmaya çatdıqda, Allah peyğəmbərləri, siddiqləri və mələkləri onun (peyğəmbərlərin) üçün cəm etdi. Cəbrayıl (ə.s) azan verdi və namaza iqamə dedi. Sonra Rəsulullah (s) irəli keçib onlara namaz qıldırı. Namazdan sonra (Peyğəmbər) soruşdu: 'Nəyə şəhadət verirsiniz?' Onlar dedilər: 'Şəhadət veririk ki, Allahdan başqa ilah yoxdur, sən Allahın rəsulusan və Əli möminlərin əmiridir.' Elə Allahın 'Səndən əvvəl Kitabı oxuyanlardan soruş' buyurmasının mənası budur."

(Təfsiri-Furat əl-Kufi, səh. 182)

İmam Baqir (ə.s) nəql edir: Bir gün Rəsulullah (s) minik üstündə, Əmirəl-möminin Əli (ə.s) isə piyada gedirdi. Peyğəmbər (s) buyurdu: "Ya Əbəl-Həsən! Ya min, ya da geri dön. Çünki Allah mənə əmr edib ki, mən minəndə sən də minəsən, mən yeriyəndə sən də yeriyəsen, mən oturanda sən də oturasan; istisna hal odur ki, Allahın hüduqlarından (şəri hökmlərindən) bir məsələ olarsa, orada qalxıb-oturmanın vacibdir. Allah məni hansı kəramətlə şərəfləndiribsə, səni də onun bənzəri ilə şərəfləndirib. Məni nübüvvət və risalətlə xüsusiyləşdirib, səni isə onun (risalətin) vəlisi edib ki, onun hüduqlarını və çətin məsələlərini icra edəsən."

"Məni haqq ilə peyğəmbər göndərən Allaha and olsun ki, sənə küfr edən mənə iman gətirməyib, səni inkar edən məni iqrar etməyib və səni tanımayan Allaha iman gətirməyib. Sənin fəzilətin mənim fəzilətimdəndir, mənim fəzilətim də səninindir; bu, Rəbbimin buyurduğu kəlamdır: 'De: Allahın fəzli və rəhməti ilə... yalnız buna sevinəsinlər; bu, onların topladıqlarından daha xeyirlidir.' (Yunus, 58)."

"Allaha and olsun, ey Əli! Sən yalnız ona görə yaradılmışsan ki, dinin əlamətləri sənin vasitənlə tanınсын və yox olub gedən yollar səninlə islah olunsun. Səndən üz döndərən azmışdır. Sənə və sənin vilayətinə hidayət olmayan kəs Allaha hidayət olunmamışdır; bu da Rəbbimin kəlamıdır: '...Sonra hidayət olan (hidayət tapan) kəsə bağışlayanlardanam' (Taha, 82) – yəni sənin vilayətinə hidayət olunan."

"Rəbbim mənə əmr edib ki, mənim haqqımdan vacib bildikləri hər şeyi sənin haqqın üçün də vacib edim. Sənin haqqın mənə iman gətirənlərə mənim haqqım kimi vacibdir. Sən olmasaydın, Allahın partiyası (hizbullah) tanınmazdı. Allahın düşməni sənin vasitənlə tanınır. İnsanlar Allaha sənin vilayətin olmadan qovuşsalar, heç nə ilə qovuşmamış sayırlarlar."

"Allah sənin barəndə nazil etdi: 'Ey Peyğəmbər! Rəbbindən sənə nazil olanı çatdır' (Maidə, 67) – yəni sənin vilayətini, ey Əli. 'Əgər bunu etməsən, Onun risalətini çatdırmış sayılmazsan.' Əgər mənə əmr olunanı çatdırmasaydım, əməlim batil olardı. Kim Allaha sənin vilayətin olmadan qovuşarsa, əməli batil olar. Mən sənə Rəbbimin dediyindən başqa bir şey demirəm. Sənə dediklərim Allah tərəfindəndir. Ümmətimin sənə qarşı birləşməsindən və məndən sonra sənə edəcəkləri zülmərdən Allaha şikayət edirəm. Ey Əli! Səninlə döyüşən mənimlə döyüşməyi tərkl etməyib, sənə düşmən kəsilmən mənə sülh olmayıb."

"Sən o Kövsər qədəhlərinin sahibisən, Ərşin kölgəsindəki məqamı təriflənən kəs sən olacaqsan. Sən harada dayansan, mən də orada çağırılacağam. Mən diriləndə sən də diriləcəksən, mənə libas geyindiriləndə sənə də geyindiriləcək. Mənim sənin haqqındakı sözümü təsdiq etməyə nə əzab kəlməsi haqq olub, məni təsdiq edəndə isə rəhmət kəlməsi haqq olub. Kim sənə iftira atsa və ya sənə qarşı kömək etsə, o, İblisin dəstəsindədir. Səni sevən və səndən sonra sənin övladlarından olanları sevən kəs Allahın partiyasındandır (Hizbullah), Allahın partiyası isə nicat tapanlardır."

İmam Baqir (ə.s) buyurdu: "Ey Cabir, qiyamət günü Allah-taala əvvəlkiləri və sonrakıları hökm vermək üçün bir yerə toplayacaq. Rəsulullah (s) və Əmirəl-möminin (ə.s) dəvət olunacaqlar. Rəsulullah (s) məşriq ilə məğrib arasını nurlandıran yaşıl bir libas, Əliyə (ə.s) isə onun bənzəri geyindiriləcək. Sonra Rəsulullah (s) yenə məşriq ilə məğrib arasını nurlandıran qızılgül rəngində (çəhrayı) bir libas, Əliyə (ə.s) də onun bənzəri geyindiriləcək. Onlar o məkanda (yüksəklikdə) dayanacaqlar. Sonra biz (İmamlar) çağırılacağıq və insanların hesabı bizə tapşırılacaq. Allaha and olsun, cənnət əhlini Cənnətə, cəhənnəm əhlini isə Cəhənnəmə daxil edən bizik."

"Sonra peyğəmbərlər (ə.s) çağırılacaq və insanların hesabını bitirənə qədər Allahın Ərşinin qarşısında iki cərgədə dayanacaqlar. Cənnət əhli Cənnətə, cəhənnəm əhli Cəhənnəmə daxil olduqdan sonra, İzzət sahibi olan Rəbb Əlini (ə.s) göndərəcək; o, onları Cənnətdəki mənzillərinə yerləşdirəcək və onları evləndirəcək. Allaha and olsun, Cənnətdə cənnət əhlini evləndirən məhz Əlidir (ə.s) və ondan başqa heç kəsin belə bir səlahiyyəti yoxdur. Bu, Allahın ona bəxş etdiyi kəramət və fəzilətdir."

"Allaha and olsun ki, cəhənnəm əhlini Cəhənnəmə daxil edən də odur. Cənnətə daxil olduqları zaman Cənnətin qapılarını bağlayan da odur; çünki Cənnətin qapıları da, Cəhənnəmin qapıları da onun əlindədir."

(əl-Kafi, cild 8, səhifə 159)

Müfəddəl ibn Ömər nəql edir ki, İmam Sadiqə (ə.s) Allahın: "...Və axirət daha xeyirli və daha qalıcıdır" (Əla surəsi, 17) ayəsi haqqında soruşdum.

İmam (ə.s) buyurdu: "(Burada nəzərdə tutulan) Əmirəl-möminin Əlinin (ə.s) vilayətidir."

(əl-Kafi, cild 1, səhifə 418)

Muəlla ibn Xunəys, İmam Sadiqdən (ə.s) Allahın: {"Əgər onlara neçə illər boyu bəhrələnməyə imkan versək, sonra da onlara vəd olunan (əzab) gəlsə..."}
(Şuəra surəsi, 205-206) ayəsi haqqında soruşduqda, İmam (ə.s) buyurdu:
"(Burada vəd olunan) Qaimin (ə.f) zühurudur."

(Biharul-ənvar, cild 24, səhifə 372)

Əmirəl-möminin (ə.s) nəql edir ki, Rəsulullah (s) mənə belə buyurdu: "Ya Əli! Səni sevən kəsin gözlərinin nuru olacaq məqamları görməsi ilə arasında ölüm anını yaşaması qədər bir zaman var." Sonra Peyğəmbər (s) bu ayəni oxudu: 'Rəbbimiz, bizi çıxar ki, əvvəlcə etdiklərimizdən fərqli saleh əməl edək' (Fatir, 37).

İmam (ə.s) buyurdu: "Bu o deməkdir ki, düşmənlərimiz Cəhənnəmə daxil olduqları zaman deyəcəklər: 'Ey Rəbbimiz! Bizi çıxar ki, sənin düşmənçiliyində etdiyimiz əməllərdən fərqli olaraq, Əlinin (ə.s) vilayətində saleh əməllər edək.' Onlara cavab olaraq deyiləcək: 'Məgər sizə ömür vermədikmi ki, düşünüb-daşınan orada ibrət götürsün? Sizə xəbərdar edən də gəlmişdi' (Fatir, 37) – yəni Peyğəmbər (s). 'İndi dadın (əzabı)! Çünki Məhəmmədin ailəsinə (ə.s) zülm edənlərin heç bir köməkçisi yoxdur' (Fatir, 37) – onları nə bir kömək edən tapılacaq, nə onları bu əzabdan xilas edən olacaq, nə də (bu əzaba) mane olan bir kəs!"

(Biharul-ənvar, cild 23, səhifə 361)

Əbu Bəsir nəql edir ki, İmam Baqirə (ə.s) dedim: "Mən sənin mövlan (dostun) və şüalərindənəm, lakin zəif və gözləri görməyən biriyəm. Mənə Cənnətə daxil olacağıma zəmanət ver." İmam (ə.s) buyurdu: "Sənə (təkcə) İmamların deyil, başqalarının da əlamətlərini göstərimmi?" Dedim: "İkisini də mənə göstərməyinin nə ziyanı var?" İmam (ə.s) buyurdu: "Bunu istəyirsən?" Dedim: "Necə istəməyim?"

Sonra İmam (ə.s) əlini gözlərimə çəkdi və mən onun yanındakı bütün İmamları, həmçinin oturduğu o yerin içindəkiləri gördüm. Sonra buyurdu: "Ey Əbu Muhəmməd, gözünü uzat və nə gördüyünə bax." And olsun Allaha, (insanların çoxuna) baxdıqda it, donuz və ya meymundan başqa bir şey görmədim. Dedim: "Bu nə çirkin, çevrilmiş (məsx olmuş) məxluqlardır?" İmam (ə.s) buyurdu: "Gördüyün bu kütlə, insanların böyük əksəriyyətidir (əzəmi-səvad). Əgər insanlar üçün pərdə qaldırılsaydı, şüalər onlara müxalif olanları yalnız bu şəkildə görərdilər."

Sonra İmam (ə.s) buyurdu: "Ey Əbu Muhəmməd, əgər istəsən səni bu vəziyyətdə (gözləri görən) saxlayım, hesabın Allaha aiddir. Yox, əgər istəsən, sənə Allahın izni ilə Cənnətə daxil olmağına zəmanət verim və səni əvvəlki vəziyyətinə (gözləri görməyən halına) qaytarım." Dedim: "Bu çevrilmiş məxluqları görməyə ehtiyacım yoxdur, məni əvvəlki halıma qaytar, çünki Cənnətin əvəzi yoxdur." İmam (ə.s) əlini yenidən gözlərimə çəkdi və mən əvvəlki halıma döndüm.

(Muxtəsər Bəsairud-Dərəcəat, cild 1, səhifə 112)

Əli ibn Əbu Həməzə nəql edir ki, İmam Musa əl-Kazımın (ə.s) mövalilərindən (dostlarından) biri yanına gəldi və dedi: "İstəyirəm ki, bu gün mənim qonağım olub yemək yeyəsən." İmam (ə.s) ayağa qalxıb onunla getdi. O, evinə daxil olanda bir çarpayı qoydu və İmam (ə.s) onun üzərində oturdu. Çarpayının altında bir cüt göyərçin var idi. Ev sahibi yeməyini gətirməyə getdi və geri döndüyündə İmamın (ə.s) güldüyünü gördü. Dedi: "Allah dişlərinizi (gülüşünüzü) daim etsin! Nəyə gülürsünüz?"

İmam (ə.s) buyurdu: "Bu göyərçinin erkəyi dişisinə xitab edib deyirdi: 'Ey mənim sükunətim və həyat yoldaşım! Allaha and olsun ki, yer üzündə mənim üçün bu çarpayıda oturan şəxsdən daha sevimli kimsə yoxdur.'"

Ev sahibi təəccüblə soruşdu: "Siz bunu başa düşürsünüz?"

İmam (ə.s) buyurdu: "Bəli, bizə quşların dili öyrədildi və bizə hər şeydən (elm verilmişdir)."

(Muxtəsər Bəsairud-Dərəcət, cild 1, səhifə 114)

Həbbə əl-Ərəni nəql edir ki, İbn əl-Kəvvə Əlinin (ə.s) yanına gəlib dedi: "Ya Əmirəl-möminin! Allahın kitabında məni aciz qoyan və dinimdə şübhəyə salan iki ayə var." İmam buyurdu: "Onlar hansılardır?"

İbn əl-Kəvvə dedi: "Allahın 'Ərafda (sədd üstündə) elə kişilər vardır ki, hər kəsi simasından (nişanəsindən) tanıyırlar' (Əraf, 46) ayəsi." İmam buyurdu: "Sən hələ də bunu bilmirsən?" Dedi: "Xeyr." İmam buyurdu: "Əraf bizik; bizi tanıyan Cənnətə daxil olar, bizi inkar edən isə Cəhənnəmə daxil olar."

İbn əl-Kəvvə dedi: "Bəs Allahın '...Quşlar da qanadlarını yaydıqları halda. Hər kəs öz namazını və təsbihini bilmişdir' (Nur, 41) ayəsi?" İmam buyurdu: "Sən hələ də bunu bilmirsən?" Dedi: "Xeyr." İmam buyurdu: "Allah mələkləri müxtəlif surətlərdə yaratmışdır. Onlardan bəzisi şir surətində, bəzisi at surətindədir. Allahın xoruz surətində bir mələyi vardır ki, onun caynaqları yeddinci yerin altındadır, kəkili isə Ərşin altındadır. Onun yarısı oddan, yarısı isə qardandır; nə oddan olan hissə qarı əridir, nə də qardan olan hissə odu söndürür."

"Hər sübh çağı o mələk qanadlarını çırpər və belə deyər: 'Sübbuhun, Quddusun, mələklərin və Ruhun Rəbbi! Muhəmməd bəşərin ən xeyirlisidir, Əli isə vəsilərin ən xeyirlisidir.' (Bu sözü eşidəndə) yer üzündəki xoruzlar da (buna cavab olaraq) banlayarlar."

(Təfsiri-Furat əl-Kufi, səh. 143-144)

Əmirəl-möminin Əli ibn Əbi Talibdən (ə.s) nəql olunur ki, buyurdu: Rəsulullahın (s) yanına daxil oldum, o, "Maidə" surəsini oxuyurdu. Buyurdu: "Yaz." Mən yazdım, nəhayət bu ayəyə çatdım: "Sizin vəliniz ancaq Allah, Onun Rəsulu və iman gətirənlərdir..." (Maidə, 55).

Sonra Rəsulullah (s) başını aşağı salıb (mürgü kimi) yuxuya getmiş kimi oldu, lakin dili ilə surənin sonuna qədər diktə etməyə davam etdi. Surə sona çatdıqda (Peyğəmbər) ayıldı və buyurdu: "Yaz." Mən dedim: "Axı siz mənə surəni sona qədər diktə etdiniz?" O buyurdu: "Allahu Əkbər! O diktə etdiyi Cəbrail idi (ə.s)."

Sonra Əli (ə.s) buyurdu: "Beləliklə, Rəsulullah (s) mənə altmış ayə, Cəbrail (ə.s) isə altmış dörd ayə diktə etdi."

(Təfsiri-Furat əl-Kufi, səh. 128-129)

Cabir nəql edir ki, İmam Baqirdən (ə.s) Allah-taalanın: "Onlara xatırladılanı unutduqları (tərk etdikləri) zaman hər şeyin qapılarını onların üzünə açdıq..." (Ənam, 44) ayəsi haqqında soruşdum.

İmam Baqir (ə.s) buyurdu: "Allahın 'Onlara xatırladılanı unutduqları (tərk etdikləri) zaman' buyurması, onlara əmr olunduğu halda, Əli ibn Əbi Talibin (ə.s) vilayətini tərk etdikləri zaman deməkdir."

(Təfsiri-Furat əl-Kufi, səh. 133)

Humran nəql edir ki, İmam Sadiqdən (ə.s) Allah-taalanın: "Onlar oradan (oddan) heç vaxt çıxmayacaqlar" ayəsi haqqında soruşdum.

İmam (ə.s) buyurdu: "Görünür, sən (ayənin) bəşərlərə (ümumi insanlara) aid olduğunu düşünürsən?"

Dedim: "Bəli."

İmam (ə.s) buyurdu: "(Bəşərlərdən olan möminlər) hesaba çəkiləcəklər və (günahları varsa) cəzalandırılacaqlar (sonra Cənnətə girəcəklər), siz (şüalər) isə Cənnətdə əbədi qalanlarsınız. (Amma ayənin əsl mənası budur ki,) Allah buyurub: 'Həqiqətən, Əlinin (ə.s) düşmənləri odda əbədi qalanlardır' – əbədlərin əbədisinə və dövrlərin dövrlərinə qədər. Ayənin (həqiqi) nazil olma şəkli belədir."

(Təfsiri-Furat əl-Kufi, səh. 122-123)

İmam Əli əl-Hadi (ə.s)-ın ziyarətnaməsində buyurulduğu kimi: "Salam olsun sənə, ey Allahın seçilmiş bəndəsi! Salam olsun sənə, ey Allahın sirri! Salam olsun sənə, ey Allahın ipi! Salam olsun sənə, ey Allahın ailəsi (əhli)! Salam olsun sənə, ey Allahın seçdiyi!"

Bu uca məqamların izahı olaraq, Əsbəğ ibn Nubata İmam Hüseyndən (ə.s) nəql edir ki, o (ə.s), İmamın Allahın sirrinin daşıyıcısı olması barədə belə buyurmuşdur:

"Ey Əsbəğ, Süleyman ibn Davuda (ə) bir aylıq məsafəni bir səhərdə, bir aylıq məsafəni də bir axşamda qət edən küləklər tabe edilmişdi. Mənə isə Süleymana veriləndən daha çoxu verilmişdir."

İmam Hüseyin (ə.s) davamında buyurdu: "Biz, Kitabın (Quranın) elminə və ondakıların bəyanına malik olanlarıq. Onun (Allahın) yaratdıqlarından heç kimə bizim malik olduğumuz verilməmişdir, çünki biz Allahın sirrinin əhliyik." İmam gülümsəyərək buyurdu: "Biz Allahın ailəsi (Alullah) və Onun Rəsulunun varisləriyik."

Əsbəğ nəql edir ki, İmamın (ə.s) göstərişi ilə göz qırpımında özümü Rəsulullahın (s) hüzurunda gördüm. Rəsulullah (s) mehrabda əyləşmişdi, Əmirəl-möminin Əli (ə.s) isə (haqqın qarşısında) durmuşdu. Rəsulullahın (s) barmaqlarını dişlədiyini və kədərli bir halda buyurduğunu eşitdim: "Məndən sonra mənim yerimə keçən ən pis xələf! Sən və sənin dostların! Allahın lənəti və mənim lənətim üzərinizə olsun!"

(Mədinətul-Məaciz)

"Allahdan qorxun ki, siz bir-birinizdən Onun adı ilə istəyirsiniz (and içirsiniz), və qohumluq əlaqələrini kəsməkdən çəkinin. Şübhəsiz ki, Allah sizin üzərinizdə nəzarətçidir." (Nisa surəsi, 1)

İmam Sadiq (ə.s) nəql edir ki, Rəsulullah (s) buyurdu: "Allah-taala məni və Əhli-beytimi elə bir torpaqdan (tinə) yaratdı ki, Allah bizdən və bizə qoşularlardan (bizim vilayətimizi qəbul edənlərdən) başqa heç kəsi ondan yaratmayıb. Biz Onun xəlv etdiyi ilk varlıqlarıq. Allah bizi yaradanda bizim nurumuzla hər bir pak torpağı yardı və hər bir pak torpağı bizim vasitəmlə həyata qovuşdurdu."

"Sonra Allah-taala buyurdu: 'Bunlar mənim yaratdıqlarımın ən xeyirliləri, Ərşimin daşıyıcıları, elmimin xəzinədarları, səma əhlinin və yer əhlinin ağalarıdır. Bunlar hidayət olanların hidayətçiləri və özləri ilə hidayət olunanlardır. Kim mənə onların vilayəti ilə gələrsə, ona Cənnətimi vacib edər və kəramətimi ona halal qılaram. Kim də mənə onların düşmənçiliyi ilə gələrsə, ona Cəhənnəmi vacib edər və əzabımı ona göndərəm.'"

İmam (ə.s) davamında buyurdu: "Biz Allaha və Onun mələklərinə imanın əsli və onun kamiliyik. Allahın yaratdıqları üzərindəki nəzarətçi (Rəqib) bizdən çıxır və salehlərin əməllərinin düzgünlüyü bizimlə təmin olunur. Biz Allahın o bölüşdürdüyü (qəsim/and yeri) qismətik ki, insanlar Onun adı ilə bizə and içirlər. Biz Allahın əvvəlkilər və sonrakılar haqqındakı vəsiyyətiyik. Bu da Allahın: 'Allahdan qorxun ki, siz bir-birinizdən Onun adı ilə istəyirsiniz (and içirsiniz), və qohumluq əlaqələrini (Ərhamı) kəsməkdən çəkinin' (Nisa, 1) buyurduğu kəlamıdır."

(Təfsiri-Furat əl-Kufi, səh. 101-102)

Dureys əl-Künasi nəql edir ki, İmam Baqirin (ə.s) yanında bir qrup səhabəsi olduğu halda belə buyurduğunu eşitdim: "Mənə təəccüb gəlir o kəslərdən ki, bizi özlərinə imam (rəhbər) seçirlər, bizim itaətimizi Allahın itaəti kimi vacib bilirlər, lakin sonra bizim (İmamların) dəlillərimizi (möcüzə və elmi məqamlarımızı) inkar edir və qəlblərinin zəifliyi ucbatından özlərinə zülm edirlər. Onlar bizim haqqımızı azaldırlar və Allahın bizə olan həqiqi mərifət və əmrimizə təslim olma bürhanı verdiyi kəsləri qınayırlar. Məgər siz elə düşünürsünüz ki, Allah-taala Öz övliyalarının itaətini bəndələrinə vacib edib, sonra göylərin və yerin xəbərlərini onlardan gizlədir və dinlərinin qiyamı (davamı) üçün lazım olan elmi materialları onlardan kəsir?"

Humran dedi: "Ey Rəsulullahın oğlu! Bəs Əmirəl-mömininin (ə.s), Həsənin (ə.s) və Hüseynin (ə.s) qiyamı, onların Allahın dini uğrunda mübarizələri və tağutların onlara qələbə çalıb, onları şəhid etməsi və məğlub etməsi barədə nə deyirsiniz?"

İmam Baqir (ə.s) buyurdu: "Ey Humran! Əgər onlar, başlarına gələn o çətinliklər zamanı Allahdan o bəlanı uzaqlaşdırmasını istəsəydilər və o tağutların aradan qaldırılması, onların hakimiyyətlərinin məhv edilməsi üçün Allaha təkidlə dua etsəydilər, bu, (ipindən) qırılıb dağılan bir inci sapından daha sürətlə baş verərdi. Onların başına gələnlər işlədikləri bir günaha və ya qarşı çıxdıqları bir asiliyə görə cəza deyildi. Əksinə, bu, Allahın onlara çatdırmaq istədiyi uca məqamlar və kəramətlər üçün idi. Odur ki, (bu məsələlərdə) yanlış fikirlərə və azğın yollara düşməyin."

(Muxtəsər Bəsairud-Dərəcət, cild 1, səhifə 121)

İmam Baqirdən (ə.s) nəql olunur ki, bir nəfər Əli (ə.s)-a dedi: "Ya Əmirəl-möminin, Rəsulullahın (s) sənə öyrətdiklərindən bizə elə bir şey göstər ki, qəlbimiz arxayın olsun." İmam (ə.s) buyurdu: "Əgər mənim heyvətimiz işlərimdən birini görsəydiniz, kafir olardınız və deyərdiniz ki, 'o, sehrbaz, yalançı və kahindir' – ki, bu dedikləriniz sizin ən yumşaq sözünüz olardı." Onlar dedilər: "Bizim hamımız bilirik ki, sən Rəsulullahın (s) varisisən və onun elmi sənə keçib." İmam (ə.s) buyurdu: "Alimin elmi çox ağırdır; onu yalnız Allahın qəlbini iman üçün imtahan etdiyi və Özündən bir ruhla (ilahi nurla) dəstəklədiyi mömin daşıya bilər."

Sonra İmam (ə.s) buyurdu: "Əgər israr edirsinizsə, gəlin. İşə namazını qıldıqdan sonra məni izləyin." İmam (ə.s) Kufənin arxasına doğru getdi, yetmiş nəfər (özlərini şiələrin ən xeyirlisi hesab edən) şəxs onu izlədi. İmam onlara dedi: "Sizə bir şey göstərməzdən əvvəl Allahın əhd-peymanını alıram ki, mənə qarşı küfr etməyəsınız və məni ittiham etməyəsınız. Allaha and olsun, mən sizə yalnız Rəsulullahın (s) mənə öyrətdiyini göstərəcəyəm." İmam onlardan peyğəmbərlərin etdiyi kimi ağır bir əhd aldı, sonra dua etdi və "üzünüzü çevirin" dedi.

Onlar çevriləndə bir tərəfdə bağlar, çaylar və saraylar, digər tərəfdə isə alovlanan Cəhənnəm gördülər. O qədər əmin oldular ki, artıq bunun Cənnət və Cəhənnəm olduğuna şübhə etmədilər. Lakin onların ən "yaxşıları" belə dedi: "Bu, böyük bir sehrdir!" Və iki nəfərdən başqa hamısı kafir olub geri qayıtdı. İmam o iki nəfərlə qaldı və dedi: "Gördünüzmü, onlardan aldığım əhdə baxmayaraq necə küfr etdilər? Bu, onların əleyhinə Allah qatında mənim dəlilimdir."

İmam Kufə məscidinin qapısına çatanda yenə dua etdi; bir anlıq məscidin çınqılları mirvari və yaquta çevrildi. İmam dedi: "Nə görürsünüz?" Dedilər: "Mirvari və yaqut görürük." İmam dedi: "Düz dediniz. Əgər Rəbbimdən bundan daha böyüyünü istəsəydim, qəbul edərdi." O iki nəfərdən biri (təəccüblə) kafir oldu, digəri isə imanında sabit qaldı.

O sabit qalan şəxs mirvaridən birini götürüb qoluna gizlətdi. Səhər olduqda onu çıxarıb İmama göstərdi. İmam buyurdu: "Səni bunu etməyə nə vadar etdi?" Dedi: "Həqiqətmi, yoxsa yalanmı olduğunu bilmək istədim." İmam buyurdu: "Əgər onu götürdüyün yerə qaytarsan, Allah sənə Cənnəti bəxş edər, qaytarmasan – Cəhənnəmi." Həmin şəxs gedib mirvarini yerinə qoydu və o, yenidən adi çınqıla çevrildi. Bəziləri bunun Meysəm Təmmar, bəziləri isə Əmr ibn Həmiq olduğunu deyirlər.

Əbu Bəsir, İmam Sadiqdən (ə.s) nəql edir ki, İblisin "Sənin düz yolunda (siratında) onlar üçün pusquda dayanacağam. Sonra onların qarşılarından və arxalarından..." (Əraf, 16-17) ayəsində qeyd etdiyi "Sıratul-Müstəqim" (düz yol), Əli (ə.s)-dır.

Zürarə nəql edir ki, İmam Baqirdən (ə.s) Allahın "Sənin düz yolunda onlar üçün pusquda dayanacağam" (Əraf, 16) ayəsindən başlayaraq "şükür edənlərdən" (Əraf, 17) ayəsinə qədər olan hissəni soruşdum. İmam (ə.s) buyurdu: "Ey Zürarə! O (İblis), məhz sənə və sənin dostlarına (şüalərə) tərəf yönəlmişdir; çünki digər (haqdan uzaq olan) insanlar üçün isə o, artıq işini bitirmişdir (onlar onsuz da onun yolundadırlar)."

(Təfsiri-Əyyaşi, cild 2, səhifə 9)

Cabir ibn Abdullah (r.ə) nəql edir: "Əmirəl-möminin Əli ibn Əbi Talibin (ə.s) Kufədən çıxdığını gördüm və onun arxasınca getdim. Yəhudilərin qəbiristanlığına çatanda o, dayanaraq səsləndi: 'Ey yəhudilər! Ey yəhudilər!' Qəbirlərin içindən ona belə cavab verdilər: 'Ləbbeyk, ləbbeyk, ya Mətləyəx!' (yəni, ey bizim ağamız!). İmam (ə.s) buyurdu: 'Əzabı necə görürsünüz?' Dedilər: 'Sənə qarşı çıxdığımız (itaətsizlik etdiyimiz) üçün, necə ki, Haruna (ə) qarşı çıxmışdıq; biz və sənə qarşı çıxan hər kəs qiyamət gününə qədər əzabdayıq.'

Sonra İmam (ə.s) elə bir nəərə çəkdi ki, az qaldı göylər yerindən oynasın. Gördüyüm bu dəhşətdən üzüüstə düşüb huşumu itirdim. Ayılıanda gördüm ki, Əmirəl-möminin (ə.s) qırmızı yaqutdan olan bir taxtda əyləşib, başında cavahiratdan bir tac var, əynində yaşıl və sarı paltarlar, üzü isə ay kimi parlayır. Dedim: 'Ya səyidi (ağam), bu nə böyük bir hakimiyyətdir!' Buyurdu: 'Bəli, ya Cabir! Bizim hakimiyyətimiz Süleyman ibn Davudun (ə) hakimiyyətindən daha böyük, sultanlığımız isə onun sultanlığından daha əzəmətlidir.'

Sonra Kufəyə qayıtdıq. Məscidə daxil olanda İmam (ə.s) addım atdıqca deyirdi: 'Xeyr, Allaha and olsun ki, bunu etməyəcəyəm; Xeyr, Allaha and olsun ki, bu heç vaxt olmayacaq.' Dedim: 'Ya mövlayə, kiminlə danışırısan? Mən heç kəsi görmürəm.' Buyurdu: 'Ya Cabir! Bərhut (cəhənnəm dərəsi) mənə göstərildi və gördüm ki, birinci və ikinci (xəlifə) bərhutda bir tabutun içində əzab çəkirlər. Məni səsləyib dedilər: 'Ya Əbəl-Həsən! Ya Əmirəl-möminin! Bizi dünyaya qaytar, fəzilətini etiraf edək və vilayətini qəbul edək.' Mən isə dedim: 'Xeyr, Allaha and olsun ki, bunu etməyəcəyəm; Xeyr, Allaha and olsun ki, bu heç vaxt olmayacaq.'

Sonra İmam (ə.s) bu ayəni tilavət etdi: 'Əgər onlar dünyaya qaytarılısaydılar, yenə də qadağan olunduqları şeylərə (günahlara) qayıdardılar. Şübhəsiz ki, onlar yalançıdırlar' (Ənam, 28). Və buyurdu: 'Ya Cabir! Peyğəmbərin vəsisinə qarşı çıxan hər kəsi Allah qiyamət günü kor halda, (tövbə etmək üçün) sürüklənərək məşhərə gətirəcəkdir.'

(Biharul-ənvar, cild 41, səhifə 222)

Hüseyn ibn Bəşar nəql edir ki, İmam Rzadan (ə.s) soruşdum: "Allah-taala hələ mövcud olmayan bir şeyin, əgər yaransaydı necə olacağını bilirmi, yoxsa yalnız həqiqətən baş verəcək olanları bilir?"

İmam (ə.s) buyurdu: "Allah-taala hər şeyin var olmasından öncə onları biləndir. Allah-əzzə və cəll buyurur: 'Biz sizin etdiklərinizi yazıb qeyd edirdik' (Casiyə, 29). Həmçinin cəhənnəm əhli barədə buyurur: 'Əgər onlar dünyaya qaytarılsaydılar, yenə də qadağan olunduqları şeylərə qayıdardılar. Şübhəsiz ki, onlar yalançıdırlar' (Ənam, 28). Deməli, Allah-əzzə və cəll bilirdi ki, əgər onları qaytarsaydı, onlar yenə də qadağan olunduqları şeylərə qayıdardılar."

"Həmçinin mələklər dedikdə: 'Sən orada fəsad törədəcək və qan tökəcək birini yaradırsanmı? Biz Sənə həmd edərək təsbih və müqəddəs (təmiz) tuturuq.' Allah buyurdu: 'Mən sizin bilmədiklərinizi bilirəm' (Bəqərə, 30). Beləliklə, Allahın elmi əşyalar yaradılmazdan öncə də qədim və hər şeydən qabaq olmuşdur. Rəbbimiz ucadır, hər şeyi yaratmışdır və Onun hər şeyə olan elmi, istədiyi kimi, hər şeydən öncədir. Beləcə, Rəbbimiz daim Alim (bilən), Səmi (eşidən) və Bəsir (görən) olmuşdur."

(Təvhid – Şeyx Səduq, səh. 136)

Sələmə ibn Əta, İmam Sadiqdən (ə.s) nəql edir ki, İmam Hüseyin (ə.s) bir gün öz səhabələrinin yanına çıxdı. Allah-taalaya həmd-səna etdikdən və Peyğəmbərə (s) salam göndərdikdən sonra buyurdu:

"Ey insanlar! Allaha and olsun ki, Allah bəndələri yalnız Onu tanısınlar deyə yaratdı. Onu tanıdıqları zaman Ona ibadət edəcəklər. Ona ibadət etdikləri zaman isə, Onun ibadəti sayəsində Ondan başqasının ibadətindən ehtiyacsız olacaqlar."

Bir nəfər İmamdan (ə.s) soruşdu: "Atam-anam sənə fəda olsun, ey Rəsulullahın oğlu! Allahı tanımaq nə deməkdir?"

İmam (ə.s) buyurdu: "Hər zamanın əhlinin, özlərinə itaəti vacib olan zamanın İmamını tanımasıdır."

(Biharul-ənvar, cild 23, səhifə 93)

Fəzilət və yüksək məqam sahibi olan Əmmar ibn Yasir nəql edir: "Ağam Əmirəl-möminin (ə.s)-ın hüzurunda idim. Bir kişi daxil olub dedi: 'Ya Əmirəl-möminin! Sən sığınacaq və şikayət yerisən. Başım elə bir bəlaya düçar olub ki, mənə dərd və ələm gətirib.'

İmam (ə.s) soruşdu: 'Nə olub?'

Kişi dedi: 'İbn Əli ibn Duvalib əs-Sərfi mənim zövcəmi məndən qəsb etdi və aramıza ayrılıq saldı. Mən isə sənin tərəfdarlarından və şialərindənəm.'

İmam (ə.s) buyurdu: 'O fasiq və faciri mənim yanıma gətir!' Bazar meydanına getdim, onu gördüm və İmamın çağırışını ona çatdırdım. O, ayağa qalxdı və İmamın hüzuruna gəldi. İmamın əlində bir tikan ağacından (əvsc) olan əsa var idi.

Sərfi İmamın hüzurunda dayananda dedi: 'Ya gizli şeyləri, qəlblərdə və xəyallarda olanları bilən! Budur, sənin qarşında zəlil və təslim olmuş halda dayanmışam.'

İmam (ə.s) buyurdu: 'Ey lənətli, ey lənətlinin oğlu! Bilmirsənmi ki, mən gözlərin xəyanətini və ürəklərin gizlətdiyini bilirəm? Mən Allahın yer üzündəki hüccətiyəm! Möminlərin hörmətinə təcavüz edirsən? Mənim dünyadakı cəzamdən və Allahın axirətdəki cəzasından əmin olduğunu mu düşünürsən?'

Sonra İmam buyurdu: 'Ey Əmmar, onun paltarlarını çıxar!' Dediyni etdim. İmam (ə.s) onun qarşısına keçib buyurdu: 'Dənəni yarıb, insanı yaradan Allaha and olsun ki, möminin qisasını məndən başqası ala bilməz!' Sonra əsa ilə onun ciyərinə (qarın nahiyyəsinə) vurdu və buyurdu: 'Uzaqlaş (xəsə), Allah sənə lənət etsin!'

Etibarlı və əmin olan Əmmar deyir: 'And olsun Allaha, gördüm ki, Allah onu bir tısbağaya çevirdi.'

İmam (ə.s) sonra buyurdu: 'Allah sənə hər qırx gündən bir bir içim su nəsim etsin, məskənin isə səhrələr və boş çöllər olsun. Bu, gözünü, qəlbini və fərcini (namusunu) harama yönəldənin cəzasıdır.' Sonra İmam (ə.s) dönüb bu ayəni oxudu: 'Siz özünüzdən şənbə günü həddi aşanları bilirsiniz. Biz onlara: "Alçaq meymunlar olun!" dedik. Biz bunu (o zaman) onların gözü qarşısında olanlara və onlardan sonrakılara bir ibrət, müttəqilər üçün isə bir öyüd-nəsihət etdik.' (Bəqərə, 65-66)."

Abdullah ibn Sinan nəql edir ki, İmam Sadiq (ə.s) buyurdu: "Hər kim "Əhzab" surəsini çox oxusa, qiyamət günündə Muhəmməd (s) və onun zövcələrinin qonşuluğunda olar."

Sonra İmam (ə.s) əlavə etdi: "Əhzab surəsində Qureyşdən və digər qövmərdən olan kişi və qadınların rüsvayçılıqları (batınləri və gizli əməlləri) vardır. Ey İbn Sinan! Əhzab surəsi ərəblərin və Qureyş qadınlarının iç üzünü açmışdı. O, "Bəqərə" surəsindən də uzun idi, lakin onu (surənin hissələrini) azaltdılar və təhrif etdilər."

(Biharul-ənvar, cild 89, səhifə 50)

İmam Həsən Əsgəri (ə.s) buyurur: Müsəlmanların Uhud döyüşündə yaşadıkları çətinliklərdən sonra yəhudilərdən bir qrup Əmmar ibn Yasir və Hüzeyfə ibn Yəmanın yanına gəlib onları şübhəyə salmağa çalışdılar... (hadisənin uzun təsvirindən sonra, ehtiyac olan hissə budur):
Rəsulullah (s) buyurdu: "Sizə öyrədimmi ki, bu düşmənlər sizə vəsvəsə etdikdə ürəklərinizin sıxıntısını nə ilə aradan qaldıra bilərsiniz?" Səhabələr: "Bəli, ya Rəsulullah!" – dedilər.
Peyğəmbər (s) buyurdu: "Qureyşin onları məcbur etdiyi Şib (dərə) günlərində (yoxsulluq və darlıqdan) qəlbləri sıxılan və paltarları çirklənən şəxslərə nəyi əmr etmişdimsə, onu edin: Paltarlarınıza üfürün, onları əllərinizlə silin, bu halda ki, onlar bədəninizin üzərindədir və siz Muhəmməd və onun pak ailəsinə salavat göndərirsiniz. Belə etdikdə paltarlarınız təmizlənib saflaşacaq, bəyazlaşıb gözəlləşəcək və qəblərinizin sıxıntısı sizdən uzaqlaşacaq."
Onlar dedilər: "Ya Rəsulullah, təəccüblüdür! Sənə və ailənə salavat göndərməklə paltarlarımız necə təmizləndi?"
Rəsulullah (s) buyurdu: "Muhəmməd və onun ailəsinə salavat göndərməyin qəblərinizi kin, darlıq və hiylədən təmizləməsi, bədənlerinizi günahlardan paklaması, paltarlarınızı təmizləməsindən daha güclüdür. Onun sizin əməl dəftərlərinizdən günahları yuması, paltarlarınızdakı çirkədən yumasından daha üstündür. Onun sizin savablarınızı qat-qat artıraraq nurlandırması, paltarlarınızı nurlandırmasından (təmizləməsindən) daha xeyirlidir."

(Biharul-ənvar, cild 91, səhifə 19)

Həkəm ibn Eys nəql edir ki, dayım Süleyman ibn Xalid ilə birlikdə İmam Sadiqin (ə.s) hüzuruna daxil olduq. İmam (ə.s) buyurdu: "Ya Süleyman, bu gənc kimdir?" Dayım dedi: "Bacımın oğludur." İmam (ə.s) soruşdu: "O, bu əmri (Əhli-beyt vilayətini) tanıyırmı?" Dayım dedi: "Bəli." İmam (ə.s) buyurdu: "Allaha həmd olsun ki, onu şeytan olaraq yaratmayıb."

Sonra İmam (ə.s) buyurdu: "Ya Süleyman, övladını bizim şiələrimizin fitnəsindən Allaha sığındır." Dedim: "Sənə fəda olum, o fitnə nədir?" İmam (ə.s) buyurdu: "Onların İmamları (ə.s) inkar etmələri və mənim oğlum Musa (ə.s)-da dayanmalarıdır (Vaqifə olmalarıdır)." İmam (ə.s) buyurdu: "Onlar onun (İmam Musanın) vəfatını inkar edirlər və iddia edirlər ki, ondan sonra imam yoxdur. Onlar yaratdıqların ən şərlisidir."

(Biharul-ənvar, Əllamə Məclisi, cild 48, səhifə 265)

Əbu Bəsir, İmam Baqirdən (ə.s) nəql edir ki, buyurdu: "Əli (ə.s) yerin üstündə və altında olanların maliki (hakimi) idi. İki bulud ona təqdim olundu; biri çətin (itaətsiz/sərt), digəri isə itaətkar (yumşaq) idi. Çətin buludda yerin altının, itaətkar buludda isə yerin üstünün səltənəti (hakimiyyəti) var idi. O, itaətkar olanı deyil, çətin olanı seçdi. (Bulud) onu yeddi qat yerin ətrafında dolandırdı və o, yerlərdən üçünün xarabalıq, dördünün isə abad olduğunu gördü."

(Biharul-ənvar, cild 27, səhifə 32)

Səməə ibn Mehran nəql edir: "İmam Sadiqin (ə.s) yanında idim, göy guruldadı və şimşək çaxdı. İmam Sadiq (ə.s) buyurdu: 'Bilin ki, bu gurultu və bu şimşəkdən nə varsa, hamısı sizin sahibinizin əmri ilədir.' Dedim: 'Bizim sahibimiz kimdir?' Buyurdu: 'Əmirəl-möminin Əli (ə.s)-dır.'"

(Biharul-ənvar, cild 27, səhifə 32)

İmam Sadiq (ə.s) buyurdu: "Bizim işimiz çətin və mürəkkəbdir (sə'bən müstəs'əb); onu yalnız nurlanmış sinələr, işıqlı qəlblər, sağlam ruhlar və gözəl əxlaq sahibləri daşıya bilər. Çünki Allah bizim şüalərimizdən (bununla bağlı) əhd-peyman almışdır. Kim bizə vəfa etsə, Allah da ona Cənnətlə vəfa edər. Kim bizə düşmənçilik etsə və bizə olan haqqımızı ödəməsə, o, oddadır (Cəhənnəmdədir).

Bizim yanımızda Allahdan gələn elə bir sirr var ki, Allah onu bizdən başqa heç kəsə tapşarmamışdır. Sonra bizə onu çatdırmağı əmr etdi; biz də çatdırdıq, lakin onu daşıyacaq nə bir əhli, nə bir məkan, nə də bir daşıyıcı tapmadıq. Nəhayət, Allah bunun üçün Muhəmmədin və onun zürriyyətinin (s) torpağından və onların nurundan bir qövmlər yaratdı. Allah onları Öz rəhmətinin fəziləti ilə xəlf etdi. Biz Allahın əmri ilə o sirri onlara çatdırdıq; onlar da qəbul etdilər və qəlbləri (bu yükü daşımaqdan) narahat olmadı. Onların ruhları bizim mərifətimizə, sirrimizə və işimiz barədə araşdırma aparmağa meyl etdi.

Digər tərəfdən, Allah odda (Cəhənnəmdə) yanacaq qövmlər də yaratdı. Allah bizə buyurdu ki, (o sirri) onlara da çatdırmaq. Biz çatdırdıq, lakin onların qəlbləri buna qarşı nifrətlə doldu, bizdən qaçdılar, sözümüzü rədd etdilər, daşıya bilmədilər və onu yalanladılar. Allah da onların qəblərinə möhür vurdu. Sonra Allah onların dillərini bəzi həqiqətləri deməyə açdı; onlar dilləri ilə həqiqəti danışdılar, lakin qəlbləri onu inkar edir."

Sonra İmam (ə.s) ağladı, əllərini qaldıraraq dedi: "İlahi, Sənin əmrinə itaət edən bu az saylı dəstəni Özün qoru! İlahi, onların həyatını bizim həyatımız, ölümlərini isə bizim ölümümüz et (bizi onlardan ayırma). Onların üzərinə heç bir düşmən qüvvəti hakim etmə; çünki əgər Sən onlara düşmən hakim etsən, (yer üzündə) Sənə ibadət edən (və Səni həqiqi tanıyan) qalmaz."

(Biharul-ənvar, Əllamə Məclisi, cild 2, səhifə 209)

İmam Sadiq (ə.s) buyurur: "Dostluğun (əlamətləri) məhduddur; kimdə bu hüdudlar (xüsusiyyətlər) yoxdursa, onu dostluğun kamilliyinə nisbət vermə. Kimdə isə bu hüdudlardan heç biri yoxdursa, onu dostluğun heç bir dərəcəsinə aid etmə:

Gizli və aşkarının (daxilinin və zahirinin) sənin üçün bir olması;

Sənin zinətini (yaxşılığını, izzətini) öz zinəti, sənin eybini (çatışmazlığını, zillətini) öz eybi görməsi;

Mal-dövlətin və ya məqamın onu sənə qarşı dəyişməməsi;

Gücü çatdığı heç bir şeyi səndən əsirgəməməsi;

Və çətin anlarda (müsibətlərdə) səni tək qoymaması (sənə köməyi əsirgəməməsi)."

(Biharul-ənvar, Əllamə Məclisi, cild 71, səhifə 173)

Həsən ibn Məhbub nəql edir ki, İmam Rza (ə.s) mənə buyurdu: "Ey Həsən! Elə bir kar və dağıdıcı fitnə olacaq ki, onda hər bir gizli dost və sirdaş (yoldan) çıxacaq. Bu, şiələrin mənim övladlarımdan olan üçüncüsünü (Məhdini) itirdikləri zaman baş verəcək. Onun yoxluğuna yer və göy əhli qəm çəkəcək. Nə qədər mömin kişi və qadın onun yoxluğuna görə təəssüflənəcək, intizar çəkəcək, heyrətdə qalacaq və qəmlənəcək!"

Sonra İmam (ə.s) başını aşağı saldı, sonra qaldırıb buyurdu: "Atam-anam ona fəda olsun! O, cəddimin adı ilə adlanan, mənə və Musa ibn İmrana (ə) bənzəyəndir. Onun üzərində nurdan yaxalıqlar var və ilahi müqəddəsliyin şüalarından parlayır. Sanki onu görürəm ki, insanların ümidini kəsdikləri bir vaxtda (zühur edir). Elə bir nida gələcək ki, uzaqdakı da yaxındakı kimi onu eşidəcək. O, möminlərə rəhmət, kafirlərə isə əzab olacaq."

Dedim: "Atam-anam sənə fəda olsun! Bəs o nida nədir?"

Buyurdu: "Rəcəb ayında üç səs eşidiləcək:

Birincisi: 'Agah olun, zalımlara Allahın lənəti olsun!'

İkincisi: 'Qiyamət yaxınlaşdı, ey möminlər dəstəsi!'

Üçüncüsü: Günəşin buynuzu (ətrafı) ilə görünən aydın bir əl görəcəklər ki, nida edir: 'Agah olun! Allah zalımları məhv etmək üçün filankəsi (İmam Məhdini) göndərdi.'

Məhz o zaman möminlərə fərəc (çıxış yolu) gələcək, Allah onların qəlblərini şəfa verəcək və ürəklərindəki qəzəbi aradan qaldıracaq."

(Kitabul-Ğeybə – Muhəmməd ibn İbrahim ən-Numani, cild 1, səhifə 241)

Nöfəlidən nəql olunan sənədlə, İmam Sadiq (ə.s) buyurur:

"Əmirəl-möminin (ə.s) buyurdu: 'Mən o gəlirli və sənə Allahın Öz kitabında işarə etdiyi, (insanı) şiddətli əzabdan xilas edən ticarətəm.'

(İmamın işarə etdiyi ayə budur:) Allah buyurur: 'Ey iman gətirənlər! Sizə elə bir ticarət göstərimmi ki, sizi şiddətli əzabdan xilas etsin?' (Səff, 10)."

(Təfsirul-Bürhan, cild 5, səhifə 368)

Süleyman Cəfəri nəql edir: "İmam Kazimin (ə.s) hüzurunda idim. Buyurdu: 'Ya Süleyman, möminin fərasətindən (bəsirətindən) çəkin! Çünki o, Allahın nuru ilə baxır.' Bir fürsət tapıb təklikdə dedim: 'Sənə fəda olum, səndən eşitdim ki, möminin fərasətindən çəkinin, çünki o, Allahın nuru ilə baxır – bu nə deməkdir?'

İmam (ə.s) buyurdu: 'Bəli, ya Süleyman! Allah mömini Öz nurundan yaratdı, onları Öz rəhmətinə boyadı və bizə olan vilayət (itaət) əhdini onlardan aldı. Mömin möminin ata və ana bir qardaşıdır; atası nur, anası isə rəhmətdir. Mömin, yaradıldığı o nurla (hər şeyin həqiqətinə) baxar.'"

(Bəsairud-Dərəcət – Muhəmməd ibn Həsən Səffar, səhifə 79)

Əsvəd ibn Səid nəql edir: "İmam Baqirin (ə.s) hüzurunda idim. Mən heç bir sual vermədən, İmam (ə.s) özü söhbətə başlayıb buyurdu:

'Biz Allahın hüccəti, biz Allahın qapısı, biz Allahın dili, biz Allahın üzü (təcəllası) və biz Allahın yaratdıqları arasındakı gözüyük. Biz Allahın bəndələri arasındakı əmrinə vəliyik (hakimiyik).'

Sonra buyurdu: 'Bizimlə hər yer (yer kürəsi) arasında memarın (daşları bir-birinə bağlayan) ipi kimi bir bağ vardır. Yer üzündə bir əmr verdikdə, o ipdən tutarıq və yer (özünün bütün bazar və şəhərləri ilə birlikdə) bütövlükdə bizə tərəf gəlir; beləcə Allahın əmr etdiyi hökmü yerinə yetirərik. Necə ki, külək Süleyman (ə)-a ram edilmişdi, Allah onu Muhəmməd və onun ailəsinə də (s) ram etmişdir.'

(əl-Əvalim, İmam Baqir (ə.s) – Şeyx Abdullah Bəhrani, səhifə 82)

İmam Sadiq (ə.s) bir nurani kəlamında buyurur:

"İşinizi Allah üçün edin, insanlar üçün etməyin. Çünki Allah üçün olan Allahındır, insanlar üçün olan isə Allaha tərəf yüksəlməz. Dininiz üçün insanlarla çəkişməyin (mübahisə etməyin), çünki mübahisə etmək qəlbi xəstələndirər. Uca Allah Öz Peyğəmbərinə (s) buyurmuşdur: 'Şübhəsiz ki, sən istədiyini kəsi hidayət edə bilməzsən, lakin Allah istədiyini hidayət edər.' Və (yenə) buyurmuşdur: 'Məgər sən insanları mömin olana qədər məcbur edə bilərsənmi?'

İnsanları öz hallarına buraxın (çəkişməyin), çünki onlar (dinlərini) insanlardan götürdülər, siz isə Rəsulullahdan (s) götürdünüz. Mən atamın (ə.s) belə dediyini eşitdim: 'Allah-təala bir bəndəsinin bu işə (həqiqi imana) daxil olmasını qərara aldıqda, (o bəndə) bu işə quşun öz yuvasına tələsdiyindən daha sürətlə can atar.'"

(əl-Kafi – Cild 1, səhifə 166)

İmam Həsənlə (ə.s) hadisə

Cəbir nəql edir ki, İmam Həsən (ə.s) Müaviyə ilə sülh bağladıqdan sonra, bəzi səhabələr, o cümlədən Cəbir bunu ağır qarşılamiş və İmama etiraz etmişdilər. İmam Həsən (ə.s) ona bunun Allah və Rəsulunun əmri ilə olduğunu dedikdə, Cəbir tam sakitləşmir. O zaman İmam (ə.s) ona: "İstəyirsən Rəsulullahı (s) çağırım, özündən eşidəsən?" – deyir.

Anidən yer yarıılır və Rəsulullah (s), Əli (ə.s), Cəfər və Həmzə (ə.s) yerin altından çıxırlar. Peyğəmbər (s) Cəbirə buyurur: "Ey Cəbir, sən o vaxta qədər həqiqi mömin olmazsan ki, İmamların işinə təslim olasan və öz rəyinlə onlara etiraz etməyəsən... Həsənin etdiyi iş Allahın və mənim əmrimlədir."

İmam Hüseynlə (ə.s) hadisə

Daha sonra Cəbir İmam Hüseyne (ə.s) İraqa getməzdən əvvəl məsləhət görür ki, qardaşı Həsən (ə.s) kimi sülh bağlasın. İmam Hüseyin (ə.s) də buyurur: "Qardaşım Allah və Rəsulunun əmri ilə etdi, mən də Allah və Rəsulunun əmri ilə edirəm. İstəyirsən Rəsulullahı (s) və digərlərini çağırım?"

Bu dəfə səma açılır və Rəsulullah (s) ilə Əhli-beyti (ə.s) göydən enirlər. Peyğəmbər (s) yenə Cəbirə eyni nəsihəti edir: "İşinə təslim ol, etiraz etmə." Sonra Peyğəmbər (s) Cəbirə yerin yeddi qatını və Cəhənnəmin ən dərin yerində Müaviyə, Yezid və digər zalımların cəzasını göstərir. Daha sonra Peyğəmbər (s) və Əhli-beyt (ə.s) göyə yüksəlir, İmam Hüseyin (ə.s) də Peyğəmbərin (s) dəvəti ilə onlara qoşulur. Peyğəmbər (s) buyurur: "Ey Cəbir, bu mənim övladımdır, mənimlədir, onun işinə təslim ol və şübhə etmə ki, mömin olasan."

Cəbir sonunda and içir ki, bu dediklərimin hamısını öz gözlərimlə görmüşəm.

(Mənbələr: Əs-Saqib fi-Mənaqib, Məalimuz-Zülfa)

Cabir ibn Abdullah əl-Ənsari (r.ə) nəql edir: "Mina dağında Rəsulullahın (s) yanında idik. Bir nəfərin səcdə və rüku halında çox təvazökarlıqla ibadət etdiyini gördük. Dedik: 'Ya Rəsulullah, nə gözəl namaz qılır!' Peyğəmbər (s) buyurdu: 'O, atanız Adəmi Cənnətdən çıxarandır (İblisdir).'

Əli (ə.s) ona tərəf getdi, heç bir çəkinmədən onu elə silkələdi ki, sağ qabırğaları sola, sol qabırğaları sağa keçdi. Sonra buyurdu: 'Allaha and olsun, səni öldürəcəyəm!' İblis dedi: 'Sən buna qadir deyilsən, Allahın təyin etdiyi vaxta qədər (ölümüm yoxdur). Niyə məni öldürmək istəyirsən? Allaha and olsun ki, səni sevməyən elə bir kəs yoxdur ki, onun anasının rəhiminə atasının damcısından əvvəl mənim (İblisin) damcım qarışmasın! Mən sənin düşmənlərinin mallarında və övladlarında şərikəm.' (Bu, Allahın 'Onlarla mallarda və övladlarda şərik ol' ayəsinin izahıdır).

Peyğəmbər (s) buyurdu: 'Ya Əli, doğru söylədi! Sənə Qureyşdən yalnız zina yolu ilə dünyaya gələn (səfah), Ənsardan yalnız yəhudi olan, ərəblərdən yalnız (atası bəlli olmayan) də'i, digər insanlardan yalnız bədbəxt (şəqi), qadınlardan isə yalnız heyzini arxadan görən (sələləqiyyə) qadınlar düşmənçilik edər.'

Sonra Peyğəmbər (s) bir müddət başını aşağı saldı, sonra qaldırıb buyurdu: 'Ey Ənsar camaatı! Övladlarınızı Əli sevgisi ilə imtahan edin (yoxlayın).'

Cabir ibn Abdullah deyir: 'Biz övladlarımızı Əli (ə.s) sevgisi ilə yoxlayardıq. Kimin Əlini (ə.s) sevdiyini görsəydik, bilərdik ki, o bizim övladımızdır (halalzadədir). Kimin də Əliyə (ə.s) düşmən olduğunu görsəydik, onu özümüzdən hesab etməz, ondan uzaqlaşardıq.'

(Biharul-ənvar – Əllamə Məclisi, cild 27, səhifə 151)

Cəfər ibn Muhəmməd əl-Xüzai atasından, o da İmam Sadiqdən (ə.s) nəql edir ki, Qədir-Xum hadisəsini xatırlayaraq buyurdu:

"Rəsulullah (s) Əli (ə.s) haqqında lazım olanı buyurub onu camaata təqdim edəndə, İblis elə bir fəryad qopardı ki, bütün ifritələri başına topladı. Dedilər: 'Ey ağamız, bu nə fəryadıdır?' Dedi: 'Vay halınıza! Bu gününüz İsanın (ə) (peyğəmbərliyi) günü kimidir. Allaha and olsun ki, bu gündə xalqı azdıracağam!'

Sonra Allah-təala bu ayəni nazil etdi: 'Həqiqətən, İblis onlar haqqındakı zənnini doğrultdu və möminlərdən bir dəstə istisna olmaqla, hamısı ona tabe oldu.' İblis yenə fəryad qopardı, ifritələr gəlib səbəbini soruşanda dedi: 'Vay halınıza! Allaha and olsun ki, Allah mənim sözümü (düşüncəmi) Quranda hekayət etdi (bildirdi).'

Sonra İblis başını səmaya qaldırıb dedi: 'İzzətinə və cəlallına and olsun ki, o (möminlərdən olan) dəstəni də digərlərinə qoşacağam (hamısını azdıracağam).'

O zaman Peyğəmbər (s) buyurdu: 'Bismillahir-Rəhmanir-Rəhim. Həqiqətən, Mənim bəndələrim üzərində sənin heç bir hökmranlığın yoxdur.'

İblis üçüncü dəfə fəryad qopardı. İfritələr soruşanda dedi: 'Allaha and olsun ki, bu ayə Əlinin (ə.s) şiələri haqqındadır! Lakin ey Rəbbim, izzətinə və cəlallına and olsun ki, mən onlara günahları elə zinətləndirəcəyəm (cəlbedici edəcəyəm) ki, onları Sənin yanında (Sənin gözündən) salım (Sənə qarşı üsyan etdirim).'

İmam Sadiq (ə.s) sonda buyurdu: "Həqq ilə Muhəmmədi (s) göndərən Allaha and olsun ki, möminlərə hücum edən ifritələr və şeytanların sayı, ət üzərinə yığışan arıların sayından daha çoxdur. Lakin mömin dağdan daha möhkəmdir. Dağa balta ilə vursan, ondan bir parça qopar, amma möminin dini yerindən tərpənməz!"

(Təfsirul-Bürhan, cild 3, səhifə 549)

Cəmil ibn Dərrac nəql edir ki, İmam Sadiqə (ə.s) Allah-təalanın: "Həqiqətən, Biz Öz elçilərimizə və iman gətirənlərə həm dünya həyatında, həm də şahidlərin qalxacağı (şahidlik edəcəyi) gündə yardım edəcəyik" (Ğafir, 51) ayəsi haqqında soruşdum.

İmam (ə.s) buyurdu: "Allaha and olsun ki, bu (yardım) Rəcət (İmam Məhdinin zühurundan sonra ölənlərin dünyaya qayıdışı) dövründə baş verəcək. Məgər bilmirsən ki, Allahın peyğəmbərlərindən bir çoxu dünyada kömək görmədi və öldürüldülər? İmamlar da həmçinin öldürüldülər və onlara (dünyada) yardım olunmadı? Deməli, bu (yardım) Rəcət vaxtı olacaqdır."

Cəmil deyir: Dedim: "(Bəs) 'O gün nida edənin yaxın bir yerdən səsləyəcəyi günə qulaq as! O gün onlar o həqiqi səs-küyü (sayhəni) eşidəcəklər. O, çıxış günüdür!' (Qaf, 41-42) ayəsi (nədir)?"

İmam (ə.s) buyurdu: "O (ayədəki hadisə) Rəcətdir."

(Təfsirul-Bürhan, cild 5, səhifə 151)

Əbu Həmzə əs-Sumali nəql edir: İmam Sadiqə (ə.s) dedim: "Atan İmam Baqir (ə.s) buyururdu ki, Süfyaninin çıxışı məhtumdur (qəti baş verəcək), (göydən gələn) nida məhtumdur, günəşin qərbdən doğması məhtumdur və (başqa) məhtum olan şeylərdən də danışardı."

İmam Sadiq (ə.s) buyurdu: "Filankəslərin (hakimiyyət uğrunda) ixtilafı məhtumdur, Nəfsi-Zəkiyyənin öldürülməsi məhtumdur və Qaimin (ə.s) zühuru məhtumdur."

Dedim: "Nida necə olacaq?"

Buyurdu: "Günün əvvəlində göydən bir nida edən səslənəcək ki, hər qövm onu öz dilində eşidəcək: 'Agah olun! Həqiqət Əli və onun şüalərindədir!'

Sonra günün sonunda İblis yerdən nida edəcək: 'Agah olun! Həqiqət Osman (və onun davamçıları) və şüalərindədir!'

Məhz o zaman batil əhli şübhəyə düşəcək."

(Biharul-ənvar – Cild 52, səhifə 288)

Mühəmməd ibn Sənan, Mufəzzəl ibn Ömər əl-Cufidən nəql edir: İmam Sadiqin (ə.s) yanına daxil oldum və dedim: "Qariyə (Nəcəfə) getmək üçün çox müştəqəm (həsərtliyəm)."

İmam (ə.s) buyurdu: "Səni oraya çəkən nədir?"

Dedim: "Əmirəl-möminini (ə.s) ziyarət etmək istəyirəm."

Buyurdu: "Onun ziyarətinin fəzilətini bilirsənmi?"

Dedim: "Xeyr, ey Rəsulullahın oğlu, əgər mənə öyrətsən, bilərəm."

İmam (ə.s) buyurdu: "Əmirəl-möminini (ə.s) ziyarət etdikdə bil ki, sən Adəmin (ə.s) sümüklərini, Nuhun (ə.s) bədənini və Əli ibn Əbi Talibin (ə.s) cismini ziyarət edirsən."

Mən təəccüblə dedim: "Axı Adəm (ə.s) günəşin doğduğu yer olan Sarandibə (Şri-Lanka) endi və deyirlər ki, onun sümükləri Kəbədədir. Bəs necə oldu ki, onun sümükləri Kufəyə gəldi?"

İmam (ə.s) buyurdu: "Allah-təala Nuh (ə.s) gəmidə olarkən ona vəhy etdi ki, Beytullahın (Kəbənin) ətrafında yeddi dəfə təvaf etsin. Nuh (ə.s) Allahın əmri ilə təvaf etdi. Sonra dizlərinə qədər suya enərək bir tabut çıxardı; içində Adəmin (ə.s) sümükləri var idi. Onu gəminin içində saxladı və Allahın istədiyi müddət boyunca təvaf etdi. Sonra Kufənin mərkəzində, məscidinin qapısına gəldi. Allah orada yerə buyurdu: 'Suyu ud!' Beləcə su Kufə məscidindən çəkildi, necə ki, oradan başlamışdı. Nuhla (ə.s) gəmidə olan camaat dağılışdı. Nuh (ə.s) tabutu götürüb Ğaridə (Nəcəfdə) dəfn etdi.

Bura (Nəcəf) Allahın Musaya (ə.s) danışdığı, İsanın (ə.s) müqəddəsləşdirdiyi, İbrahimi (ə.s) dost, Mühəmmədi (s) isə həbib (sevgili) etdiyi dağın bir parçasıdır. Bura peyğəmbərlər üçün bir məskəndir. Allaha and olsun ki, o iki pak ata – Adəm və Nuhdan (ə.s) sonra bu torpaqda Əmirəl-möminindən (ə.s) daha kərim (əziz) biri yaşamamışdır.

Elə isə, Nəcəf tərəfə gəldikdə, Adəmin sümüklərini, Nuhun bədənini və Əli ibn Əbi Talibin cismini ziyarət et. Çünki sən birinci ataları (Adəm və Nuhu), peyğəmbərlərin xatəmi Mühəmmədi (s) və vəsilərin seyidi Əlini (ə.s) ziyarət edirsən. Həqiqətən, onu ziyarət edən şəxs üçün dua edərkən səmanın qapıları açılır. Odur ki, xeyir işlərdə qafil (yuxulu) olma!"

(Təhzipul-Əhkam – Şeyx Tusi, cild 6, səhifə 23)

Hicaz əhlinin vaizi Əbu Amir əs-Saci nəql edir ki, İmam Sadiqin (ə.s) yanına gəlib dedim: "Ey Rəsulullahın oğlu! Əmirəl-möminin (ə.s)-ın qəbrini ziyarət edən və onun məzarını abadlaşdırmanın mükafatı nədir?"

İmam (ə.s) buyurdu: "Ey Əbu Amir! Atam, babasından, o da Hüseyn ibn Əlidən (ə.s), o da Əlidən (ə.s) nəql edir ki, Peyğəmbər (s) ona (Əliyə) demişdi: 'Allaha and olsun ki, sən İraq torpağında öldürüləcəksən və orada dəfn olunacaqsan.'

Əli (ə.s) buyurdu: 'Dedim: Ya Rəsulullah! Bizim qəbirlərimizi ziyarət edən, abadlaşdırmanın və onlara qayğı göstərən mükafatı nədir?'

Peyğəmbər (s) mənə buyurdu: 'Ya Əbəl-Həsən! Allah sən və övladlarının qəbrini Cənnət bağlarından bir bağ və Cənnət meydanlarından bir meydan qərar verdi. Allah Öz yaratdıqları arasında seçilmiş və saf bəndələrinin qəlblərini sizə qarşı vurğun edib. Onlar sizin yolunuzda zillətə və əziyyətə dözürlər, Allaha yaxınlaşmaq və Rəsuluna olan sevgiləri üçün qəbirlərinizi abadlaşdırır və çoxlu ziyarət edirlər. Ya Əli, onlar mənim şəfaətimə xas olanlar, hovuzuma (Kövsərə) daxil olanlar və sabah Cənnətdə mənim ziyarətçilərimdir.

Ya Əli! Kim sizin qəbirlərinizi abadlaşdırsa və onlara qayğı göstərsə, sanki Süleyman ibn Davuda (ə) Beytül-Müqəddəsə tikintisində kömək etmiş kimidir. Kim sizin qəbirlərinizi ziyarət etsə, ona vacib olan həccdən sonra yetmiş həccin savabı verilir. O, ziyarətinizdən qayıdarkən günahlarından anadan olduğu günkü kimi təmizlənmiş olar. Buna görə də müjdə ver və dostlarına, sevənlərinə elə nemətlər və göz aydınlığı müjdələ ki, nə bir göz onu görüb, nə bir qulaq eşidib, nə də bir insanın qəlbindən keçib.'

(Sonra Peyğəmbər s. buyurdu:) 'Lakin insanların ən alçaqları sizin qəbirlərinizi ziyarət edənləri qınayacaqlar, necə ki, zinakar qadın zinakarlığı ilə qınanır. Onlar mənim ümmətimin şərirləridir; nə mənim şəfaətim onlara çatacaq, nə də onlar mənim hovuzuma daxil olacaqlar.'

(Təhzibul-Əhkam – Şeyx Tusi, cild 6, səhifə 22)